

Jugoslavija v borbi s silo, ki hoče ves svet podjarmiti

"ARIJCI" SO V JUGOSLOVANSKIH GORAH
NALETALI NA "TRD OREH". — "JUNASKA"
ITALIJA SE PODALA V NOVO BLAMAŽO. —
SOVJETSKA UNIJA SE ZMEROM UGANKA

Ni nobena lahkota iti v borbo s silo, ki je v vsakem oziru močnejša nego oni, ki se ji upre.

Jugoslavija se je odločila rajše poginiti v krvi nego v ponižanju. "Pacifizem" njenih "eiganov", za kakršne sta bila označena strmoglavljene premijer Dragiša Cvetković in njegov minister Cincar Marković, in pred njima premijer Milan Stojadinović, ni mogel prodreti med narod. Ljudstvu je čast in samoponos več kakor pa mirna predaja in suženstvo; več, kakor pa glad, teror in druga proizvodnja. "Rajše umreti v borbi za svobodo, kakor pa iti mirno pod tujo peto", je tradicija Srbov.

Churchill v pravem

Kmalu po pričetku sedanje vojne je angleški premijer Churchill vabil evropske dežele, naj se vse hkrati upro, ako ne, bodo pogazene druga za drugo. Tega svarila niso upoštevale. Tudi Jugoslavija ne, kajti bolj in bolj se je podajala v "apizanje" Hitlerju. Ministri v Beogradu in drugi visoki vladni ljudje so sicer jedli trikrat na dan kar so si zaželeli, ne pa narod, ki si je moral pritrjavati, zato da je vlada pošiljala čimveč njegovih živil v Nemčijo. A potrpežljivost je bilo koncem konca vendarle konec. Jugoslavija je prišla na rob, na katerem se bi morala podati Hitlerju popolnoma, kar je pod prejšnjo vladjo "eiganov" storila. Preko noči so jo siloma prevzeli ljudje, ki ponižanja niso mogli prenesti. Posledica je Hitlerjev oborožen vpad v deželo, ki je hotela živeti v miru s svetom.

Junaški odpor

Hitler je nad "trmoglavostjo" Jugoslavije strmél, nato rohnel in obdolžil vladu v Beogradu krivde za "novo vojno". Svoj proglas na nemško armado za klanje jugoslovanskega ljudstva je "mojstersko" sestavil. Vsa krivda leži na Srbih, je rekel. In je v nedeljo 6. aprila zgodaj zjutraj udaril po njih. Njihov novi, krasni Beograd, je obdal z ognjenimi jeziki in bombami ter ga uničil kolikor največ je mogel, dasi ga je jugoslovanska vlada proglasila za odprto mesto. A kaj se Hitler briga za take proglase in mednarodne zakone! Njemu je za nadvlado nad svetom, po tem stremi noč in dan in ob enem s svojimi proglasi vara svoj narod, kot da ga druge dežele napadajo, ne on nje. Nemčija se namreč le "brani", in kadar je njene potrpežljivosti konec, udari "kršilce miru" in sovražnike "novega reda" tako silovito, da ne bodo nikoli več mogli "škoditi pohodu nemške

Boj med stavkarji, stavkokazi in policijo

Minuli teden so se dogodili veliki stavkovni izgredi v Detroitu, West Allisu in Harlanu, Ky. Meščansko časopisje dolži samo stavkarje krivim. Gornje je slika iz stavkovnega boja pri Allis Chalmers v West Allisu.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Nedrjavljani se žurijo, da meseci sklenil pakt prijateljstva in sporazuma. Vnanjo politiko ogrske vlade so prevzeli Nemci. Teški teh ponižanj ni mogel več prenašati in si je pogljal kroglo v glavo. Hitlerju je bilo to neprijetno, toda le radi tega, ker je bil baš tedaj njegov gost japonski vnanji minister Yosuke Matsuoka. Na gostujoče diplomate taki incidenti ne vplivajo dobro. Vrh tega se blamaža za Hitlerja v Jugoslaviji, da je mož baže kar norel od togote.

Henry Ford poseduje več bogastva kakor najbogatejši kralji v starih dobrih časih. Nad sto tisoč ljudi dela pod njim, neposredno pa še veliko več. Uporov Henry ni bil vajen, nego samo hvale in čaščenja. Pa je prišlo da se je v njegovi tovarni dogodil resničen upor. In celo oblasti so ga klicale na zagovor. Ako kdo, je imel on vzrok vzkliniti: "Zares, čudne stvari se gode!"

Ob Angliji se je z ladij, ki so jih torpedirali Nemci, otelo z rešilnimi čolni v 18 mesecih vojne 3,526 ljudi. Koliko drugih je utonilo, tisto poročilo ne pove. Statistika o njih, ko bo objavljena, ne bo prijetna.

Trditve, da so Francozi proti Angliji in da ji ne žele zmage, so bile zlagane. Na eni strani jih je širila nemška propaganda iz okupirane Francije, na drugi francoski fašisti. Francozi si žele svobode, zato so v mestih neokupirane Francije tako navdušeno demonstrirali, ko se je Jugoslavija nacijem uprla. K spomeniku kralja Aleksandra v Marseillesu, kjer je bil ubit, so nanosili kupe rož. Tu, v Lyonsu in kjer so že mogli demonstrirati, so ljudje nosili

(Dalje na 5. strani.)

VZROKI STAVK SO V MEŠČANSKEM ČASOPISJU NAPAČNO TOLMAČENI; KRIVDA ZANJE NE GRE DELAVSTVU

Velika delavska volilna zmaga v Kenoshi, Wisconsin

Pri volitvah dne 2. aprila v mestni svet in okrajni šolski odbor v Kenoshi, Wis., so bili izvoljeni v mestni svet trije delavski kandidati, v šolski odbor dva in več kandidatov v okrajni odbor. Ker v Kenoshi ne poteka odbornikom termin vsem naenkrat, ima delavska organizacija s svojimi novimi pridobitvami sedaj večino v mestnem svetu, v šolskem odboru in v okrajnem odboru.

V šolski odbor je izvoljen tudi Paul Porter, ki je bil do nedavna član eksekutive soc. stranke. Kampanjo je vodil poseben odbor članov unij AFL, CIO in samostojnih. V Kenoshi namreč ni boja med njimi, nego delajo složno na vseh poljih, kar je pokazala tudi njihova letošnja volilna zmaga.

Dobro obiskana seja

Seje odborov JSZ in Prosvetne matice zadnji petek so se udeležili vzlic zelo slabemu vremenu vsi razen trije, ki so bili zadržani vsled drugih opravkov.

Zanimiva so bila poročila tajnika-upravnika o stanju lista, ter o dohodkih in izdatkih. Bilo je sklenjeno, da se po naselbinah ustanovi mladinske odseke, kakor je bilo naloženo novi eksekutivi na zboru, zvezo med njimi pa bo tvoril korespondenčni tajnik. To nalogo je prevzel Joseph Drasler.

Konferenca Prosvetne matice v Milwaukee se od odbora udeležje Filip Godina, Fred A. Vider in Angela Zaitz.

Precej razprave je bilo tudi o sedanjem položaju Jugoslavije. Več o poteku seje bo v zapisniku.

RAZPRAVA O BORBI JUGOSLAVIJE S HITLERIZMOM

V soboto 12. aprila bo v Slov. del. centru, 2301 So. Lawndale Ave. v Chicagu pod pokroviteljstvom kluba št. 1 diskuzijska konferenca o značaju in pomenu borbe Jugoslavije z Mussolinijem in Hitlerjem.

Glavni govornik bo Peter Kokotovich. Predsedoval bo Frank Zaitz.

Vstop vsakemu prost. Navzočih bo poleg Kokotoviča tudi več drugih srbskih sodrugov.

Sestanek se prične ob 8. zvečer. Pridite točno. Peter Kokotovič bo prvi govornik.

HENRY FORD JE KONČNO SPOZNAL, DA IMA
UNIJA VELJAVO TUDI V NJEGOVH OBRATIH.
— BRATOMORNI BOJ DELAVSTVU NAJVEČJI
SOVRAŽNIK.—UNIJE SPOZNAVAJO, DA JIM
JE SMOTRENA POLITIČNA AKCIJA POTREBNA

Ze ko je izgledalo, da bo večina stavk poravnanih, ali pa preklicanih, kar se je zgodilo, so nastale nove. Največja med njimi pri Fordu v River Rouge in v nekaterih drugih njegovih tovarnah.

Pretiran trušč

Iz silovitega vpitja v časopisju in v kongresu bi človek mislil, da stavka milijone delavcev. Ako se pomisli, da je v tej deželi vposlenih v industriji sedaj nad 30 milijonov ljudi, odstotek stavkarjev ni velik.

V krogih Rooseveltove administracije menijo, da je stavk vendarle preveč in da so nekatere nepotrebne.

Unijski krogi podarjajo, da bi stavk ne bilo, ako se bi družbe hotele ravnati po delavskem zakonu in pristale v kolektivna pogajanja.

Jurisdikcijski spori

Vladni ljudje smatrajo za povsem nepotrebne tiste stavke, ki nastajajo zaradi jurisdikcijskih sporov med unijami AFL in CIO, ali pa med unijami AFL samimi, ker se mnoge dele po strokah in so vsled tega v sporih med sabo.

To so ne samo kvarni boji med unijami, nego so ob enem olje na ogenj propagandi delodajalcev za sprejem zakonov, ki naj bi stavke že v kali zatrli, ako se bi potem sploh še mogle dogoditi.

Texas v ospredju

V kampanji za preprečenje stavk se je prva odzvala legislatura države Texas. Po novem zakonu si ne bo nobena unija upala pričeti stavke drugače kot če si bo v svesti, da ima delavstvo dotičnega obrata popolnoma na svoji strani in da ga ne bo mogoče izvesti nazaj. Kajti postava določa, da je pod strogo kaznijo prepovedano braniti na delo komurkoli, ki opravlja postavno službo, ne določa pa, da bi kompanija ne smela vabiti stavkarjev nazaj, dokler ne bo spor poravnal. Zakon ima še druge stroge določbe in ako ostanejo v

veljavi, je za unije velik udarec.

Vsi ti konflikti so naravno povzročili med nasprotniki unij mnogo šuma tudi v zveznem kongresu. Čemu jih je sploh treba? Kdo so krivci oviranja produkcije v prid narodne obrambe? Vprašujejo v kongresu in v javnosti.

Petokolonci, komunisti, nacija, agenti provokatorji itd.

Te sorte elementi so resnično na delu, pa še kako! A vendar je nemogoče verjeti, da bi se stavke dandanes vršile samo radi njih, oziroma po njihovi zaslugi. Saj so stavke že stara stvar! Nastajajo zgolj iz starodavnega pravila, da si vsakdo želi čimboljše razmere.

Roosevelt ni za strožje naredbe

Ker se vsled industrialnih konfliktov bolj in bolj napada tudi Roosevelta, češ, da jih je omogočil new deal s svojimi postavami, ki so v prid "komunizmu", se je minuli teden oglašil z izjavo, da je on proti sprejemu drastičnih zakonov zoper stavke, dokler se ne preizkusi, kako bo uspel v industrialnih konfliktih poseben vladni posredovalni odbor, katerega je ustanovil šele pred tedni. Treba mu je dati časa, pravi Roosevelt.

Kar njega boli je norčevanje v Hitlerjevemu in Mussolinijevemu časopisju, ki ne more skriti svojega radovanja nad "polomi ameriške demokracije". Seveda, kar je bilo mogoče v Nemčiji in Italiji, je tudi v Zed. državah. Stavke se lahko z zakonom prepreči, delavci postanejo državni sužnji in tudi v uniji bodo morali biti ter plačevati članarino, ne da bi oni od tega imeli kakšne koristi.

Premišljenost na mestu

To se ne bo zgodilo, ako dogodki zadnjih dni na industrialnem polju ne varajo. Dosegli so se mnogi sporazumi, dasi ne vsi ugodni za unijo, nego nekateri jako porazni. A bitka je bitka. Kadar ne moreš zmagati

(Nadaljevanje na 5. strani)

Predlog, ki je vreden upoštevanja

Anton Tomšič iz Oaklanda v Californiji se po svoje trudi, da bi ustvaril kampanjo v prid tiskovnega sklada za vzdrževanje Proletarca.

Na prošli seji upravnega odbora dne 4. aprila je upravnik poročal, da smo pri listu lani nazadovale za nekaj nad 30 naročnikov. To ni mnogo, ako se pomisli, da nismo imeli zanj nikake kampanje, pač pa le veliko polemike v njemu.

Letos pa smo nazadovale glede tiskovnega sklada. Brez pomoči tega Proletarca ne bi bilo mogoče vzdrževati — ne letos, ne prvo leto, ko je začel izhajati in ne nobeno drugo. Sploh smo imeli prva leta zanj organizirane kolekte, opustili pa smo jih, ko smo si ustvarili dohodek z izdajanjem koledarja, nekaj z Majskim Glasom, pa tudi knjigarna nam je prinašala nekaj prebitka. A še vseeno je bilo treba tu in tam posebne agitacije za v tiskovni sklad, da smo vzdržali.

V tem letu bo treba podvzeti oboje. Namreč kampanjo v tiskovni sklad in za nove naročnike.

V tiskarni je naša obveznost vsled omenjenih vzrokov narasla in treba jo bo kriti. Zato želimo, da dobi Anton Tomšič za svoj predlog mnogo podporateljev še predno pričnemo s kampanjo.

Nauki za delavstvo iz zadnjih občinskih volitev

Z izjemo v Kenoshi, Wis., je pri zadnjih občinskih volitvah dne 2. aprila v precejšnjemu številu ameriških mest moč republikanske stranke jako narasla.

Kjer so bili republikanci na krmlu že prej, se ponašajo, da so dobili letos veliko večji odstotek glasov kakor zadnjič. Demokratični glasovi pa so, kot so poročale novinske agencije, padli povsod.

V Kenoshi je zmagala delavska lista, kot je podrobneje omenjeno v 5. koloni na tej strani. Mesta kot so St. Louis, Peo-

ria, Quincy, Duluth in mnogo drugih se ponašajo z republikansko zmago. V volitvah njegova novembra so imeli v njih veliko večino demokrati. Tako namreč tolmačijo republikanci. Resnica je, da so imeli demokrati večino zgolj zato, ker je bil Roosevelt nosilec liste.

Koruptne politične mašine v raznih mestih, ki se imenujejo "demokratska stranka", zaslužijo, da se jih čimprej odstrani. Toda nadomestiti jih z enakimi mašinami republikanske stranke ne pomeni za ljudstvo nobenega izboljšanja.

Nekateri kolonariji, najbolj pa kajpada republikanski listi, tolmačijo republikanske zmage pri zadnjih občinskih volitvah za nezaupnico new dealu. Oziroma predsedniku Rooseveltu. Ljudje so siti stavk in izgredov, tolmačijo oni. Delavci bi radi svobodo, ne pa strah pred teroristi CIO, trdijo nasprotniki unij.

Naj se že volilni izid v teh občinah tolmači tako ali tako, delavstvu je v svari, da so zmagovalci večina ljudi, ki bi radi, da se zakoni za ščitnje unij razveljavijo, stavke pre-

pove in unijske organizatorje pa proglasi za komuniste, pa če so ali niso.

Ako bi delavstvo bilo složno na unijskem polju kakor je v Kenoshi, in bi se enako složno podalo v boj na političnem polju, ne bi v tork 2. aprila v omenjenih in drugih mestih zmagali ne republikanci, ne demokrati, pač pa delavska lista. Ker delavstvo še noče zastonj popasti te resnice, zmagujejo bizniški krogi, ki v javnih uradih poznajo samo svoje koristi, zahteve delavcev pa zatro s silo, ako jih drugače ne morejo.

STE MAJSKI GLAS ŽE NAROČILI?

Posamezna številka, v obsegu 84 strani, stane 25c. O vsebini čitajte poročila na 3. strani.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovenska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager.....Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Izgredi v stavkah. krivci in posledice

Po deželi plove propaganda z bojnimi klici zoper stavke, proti izgredom v industrialnih konfliktih, in proti oviranju produkcije za narodno obrambo.

Na drugi strani vodijo še ostrejšo borbo proti unijam elementov, ki sovražijo Anglijo in so organizirani pod geslom "America First". Toda ob enem konflikte podžigajo — z dvojnimi nameni. Uničiti unije in pomagati nacizmu.

Bili so časi, ko so imeli stavkarji v svojih borbah simpatije široke javnosti, a običajno je bila proti njim vsa oblast z vso svojo oboroženo silo in jih strla, ako so se vršile v širokem obsegu. Le strokovno unije najbolj izvežbanih obrtnih delavcev so uspevale.

Sedaj pa se zdi, da je javnost, vsled dobro zasnovane sovršne kampanje, zelo proti stavkam. Kot da so stavke nekaj krivičnega same na sebi, izdajalstvo, kakršnemu se mora napraviti konec!

Gre se sedaj povsem zaradi izgredov, napadov na pravico delavcev, da si svoj kruh služijo legalno in pošteno, in pa radi škode, ki jo povzročajo izgredniki in stavkarji privatni lastniki. Tako argumentira propaganda, ki je unijam sovražna.

Stavka pri McCormicku v Chicagu bi se bila lahko končala z izgredi in krivolitjem, pa je vodstvo unije uvidelo, da je premoč policijske in sodne sile tolikšna, da se je rajše oprlo na delavske zakone. Izgredov ni bilo posebnih, dasi je bil marsikdo deležen policijskega količka, pa tudi kak stavkokaz jih je dobil.

Pri Allis Chalmers v West Allisu je bila stvar drugačna. Unija je tu znatno bolj utrjena, ima več delavcev zvesto na svoji strani, a kompanija pa je še bolj trmasta kakor McCormickova v Chicagu. Poskus, obnoviti obrat, se je končal v izgredih, za katere pa je menda največji krivec wisconsinški guvernator Julius P. Heil, ki se je umešal med stavkarje in jih "pomirjeval". Dosegel je med ogromno množico baš nasprotni učinek in se je moral skriti. Taki ljudje kot je Heil niso za "pomirjevanje". To se je pokazalo takoj po izgredih, ko je brzojavil vladi v Washington, da je stavkovna situacija v West Allisu in tam okrog izpod kontrole državnih in lokalnih oblasti — torej naj nemudoma poseže vmes federalna vlada. Heil je republikanec, nasprotnik Rooseveltove politike, in ker je temu tako, mnogi trdijo, da je on namenoma skušal ustvariti tako situacijo ter jo potem vrgel v naročje zvezni administraciji.

Unija avtnih delavcev (CIO) pri Allis Chalmers je močna. Ako ne bi bila, bi stavka ne mogla trajati toliko časa kot je. A kompanija pa je bila od začetka odločna, da je ne bo priznala in je čakala — posledic — češ, kakršnoli bodo, uniji ne bodo koristile!

Mogočni Ford, ki je še pred nekaj tedni bahato oznanjal, da unije v njegovih obratih nimajo smisla, da so sploh le nadlega delavcem itd., je končno uvidel, da mu lahko unija avtnih delavcev ustavi obrat tudi v njegovih tovarni v River Rouge pri Detroitu, kjer je uposlenih nad 80.000 delavcev.

Dogodili so se izgredi — tolikšni, da je moral ustaviti obrat. "Krivi so komunisti," trdijo Fordovi odvetniki. "Ford je prijatelj nacijev in jim celo pomaga," je odvrnil odvetnik unije.

Tako se je borba, o kateri Sidney Hillman pravi, da ni vredna histerije, ki jo hoče ustvariti opozicija proti unijam, spreminja posebno v kongresu in v legislaturah za vzrok predlogam proti stavkam in s tem zoper unije.

Tega spora ne bi bilo v tolikšni meri; reakcija se ne bi mogla boriti proti unijam pod geslom amerikanizma; delodajalci se ne bi mogli izgovarjati na sabotažnike in tuje agitatorje, ako bi bilo v tej preizkušnji **unijsko delavstvo solidarno**, namesto v tekmi, v katero je potegnjen poradi borbe med CIO in AFL.

Slednja ni hotela podvzeti organizatorične kampanje med delavsko maso na podlagi industrialnega unionizma, dokler se ni bilo CIO. Sedaj se je tudi ona lotila tega dela, na način, da je marsikak boj, marsikaka stavka, marsikak konflikt, ki ovira obrat, zavil v značaj konkurenčnega boja med AFL in CIO.

Casopisje to zlorablja. Kongresniki to poudarjajo. Kompanije pa pravijo: Saj nimamo spora z delavci, nego ga imajo le oni med seboj!

Ta igra je za delavstvo nevarna. Vsakdo, vsak delavec, pa najsiho član CIO ali AFL, naj stori kar more, da seje SLOGO v delavske vrste, kajti skrbanje brata proti bratu je tragedija za delavstvo in gnoj za fašizem.

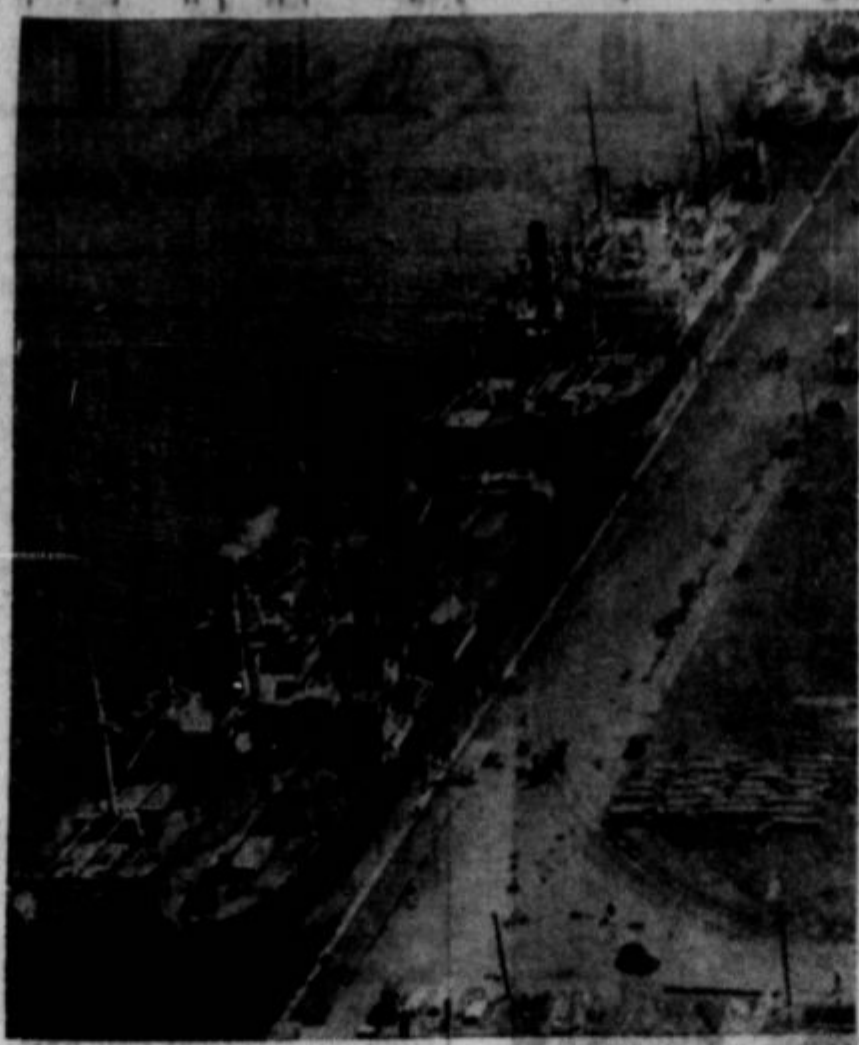
Mir je mogoč le, ako ga hočejo vse dežele, vsi narodi, ves svet.

Družabni razvoj ne gre nikoli po načrtih političnih in ekonomskih arhitektov.

Največja šala, ako ne bi bila tako tragična ironija, je "varčevalni blok" demokratov in republikancev v zvezni zbornici.

Tudi če izgubi vse drugo, izkusnje ti ostanejo.

Rim in Berlin pretita ameriški vladi z "reprisaljami"

Casopisje v Nemčiji in Italiji se silovito hujuje na ameriško vlado, ker je vzela trideset nemških in italijanskih ladij, njih moštvo pa internirala. Te ladje so ostale v ameriških pristaniščih, ko se je pričela vojna, vsled strahu pred angleško mornarico. Ko pa so se Nemci in Italijani zbal, da utegnejo njihove ladje vseno priti v pest Angličanom, seveda s pomočjo ameriške vlade, je dobilo moštvo tajno navodilo, da naj pokvari stroje. Vlada v Washingtonu, je za to nakano izvedela in vzela ladje predno so mogli na njih napraviti preveč škode. Na gornji sliki so štiri italijanske ladje v pristanišču Newark, N. J.

Poset Matsuoake ni bil triumf!

Osišče Berlin-Rim-Tokio je poskrbelo, da bi v odločilnih dneh, ko bo Angliji šla najbolj trda, prišel na pompozni poset v Berlin in v Rim po dolgi poti preko Sovjetske Unije predstavnik japonske vlade, njen minister vnanih zadev Yosuke Matsuoka.

Ze medpotoma je slišal, še predno je došel na Nemško, da se je podala v zvezo z osiščem zadnja trmoglavna država v kontinentalni Evropi — Jugoslavija.

Matsuoka je došel v Berlin in bil sprejel tako sijajno kot še malokdo. V Berlinu se razumejo na take stvari.

Zvečer, ko je bil Matsuoka z japonskim poslanikom sam, pa mu je slednji najbrže tole zaupal in svetoval. "Bodi oprezen. Jugoslovenska vlada, ki je podpisala pakt s Hitlerjem, je bila ravnokar strmoglavljena. Pazi, da se ne zarečeš in da nič ne obljubiš." Matsuoka je poslušal, se udeleževal slavnosti in zagotavljal Hitlerju, da ostane Japonska neomajano zvesta osišču.

Diplomatam je namreč dovoljeno lagati.

Matsuoka se je par dni pozneje oglašil v Rimu, kjer je bil sprejem tudi pompozni. Obiskal je Mussolinija, kralja in papeža. Zvečer, ko je bil japonski poslanik, dodeljen zastopati svojo vlado v Rimu, sam s svojim predstojnikom Matsuokom, pa si lahko mislimo, da mu je v bistvu takole pravil: "Italija ni več samostojna. Je že pod Hitlerjem. Njeno mornarico Angličje potaplja jo kot da se igrajo z njo. V Afriki bo Italija kmalu bo vse tiste kolonije, v katerih je še kaj drugega kakor pesek. in ob abesinsko cesarstvo. V Albaniji se italijanska armada ne more nikamor ganiti."

Matsuoka je odpotoval iz Rima nazaj v Berlin in pozdravil Hitlerja ter mu znova prisegel japonsko zvestobo. Brzojavil je dučeju in njegovemu zetu v Rim, da je prepričan v njuno "pravično zmago", nato pa odpotoval v Moskvo, kjer je konferiral tri dni. Iz pomenkov v tistih treh dneh v Moskvi je veliko odvisno, ali Japonska res ostane "zvesta" Hitlerju in Mussoliniju, ali pa bo že na kak način svojo politiko spremenila v mirnejše toke. Sedaj se ve le, da je militaristična klika na Japonskem odločno proti Angliji in Zed. državam in za "drastično akcijo".

Paradoksi

Naciji v Zed. državah ne agitirajo za nacizem, nego "proti vojni".

Sovražniki unij ne propagirajo zrušenje unij, nego jih blagotijo s patriotičnimi gesli in se proglašajo za njihove rešitelje. Zdražbarji ne priznavajo, da so hujskači, nego dolže druge, da kale javni mir.

Socialisti, ki nečejo biti aktivni, se izgovarjajo na aktivne, češ, zaradi njih nismo zraven.

Fašisti se proglašajo za nasprotnike kapitalizma, toda kapitalisti jih financirajo.

Pacifisti prisegajo, da so za mir, a v resnici s svojo taktiko pomagajo največjemu rušilcu miru.

Komunisti se proglašajo za največje patriote, za prvobitne demokracije in v dokaz svoje lojalnosti vihte ob vsaki priložnosti zvezdno zastavo.

Propaganda za mir

"Vojna je blaznost." Je ne le norost, nego barbarizem, je zverstvo brez mej, kakor v džungli.

Torej dajmo prenehati z vojno! Dobro, vsi smo zato.

Ne soglašamo pa, pod čigavimi pogoji. Nekateri v Ameriki so za "negotiated peace". Torej za mir, ki bi bil v glavnem sklenjen pod Hitlerjevimi pogoji.

Za čimprejšanji mir je tudi Oscar Ameringer, lastnik American Guardian. Povsem logično dokazuje, kako noro je zavlačevati vojno, ko vendar vsi vemo, da se mora končati z mirom. Torej čemu ga ne skleniti rajše letos namesto šele drugo leto? Zelo stvarno dokazuje tudi pogubno nadaljevanje prejšnje vojne in njen "mir", ki bi bil lahko sklenjen, prav tako slab, že v drugem letu konflikta, namesto šele v četrtem.

Vse take razprave se na papirju jako lepo čitajo. Ampak če smo zoper vojne, čemu se ne bi rajše lotili odpravljanja vzrokov, namesto da se bi pehali za Hitlerja in vojno končali le s premirjem, po katerem bi izbruhnila nova, še veliko bolj totalitarna vojna, kakor je sedanja?

Mislím, da danes ni nič bolj potrebno kakor pogum, da se človek radikalno loči od vsega nacionalizma. — Hendrik de Man.

NEKAJ BESED

MILAN MEDVESEK

Jugoslavija se je junaško zoperstavila nemškemu "Hunom". Srbi so spregovorili po srbsko in razume jih celi svet, najbolj pa Hitler sam. Najbrže bo jugoslovensko ljudstvo silno trpelo radi tega, toda trpelo bi prav tako pod hunske dominacije.

Neki lojalni komunist mi je dejal: "V primeru, da pride do balkanskega bloka in če mu Rusija ne bo pomagala v borbi proti Hitlerju, potem nemarim nikoli več slišati o Rusiji." Takih misli so mnogi. Seveda, Rusija bo pomagala Jugoslaviji in ostalim balkanskim državam le tedaj, če ji bo tako neslo, drugače ne.

Spomlad prihaja, toda le malo delavcev bo ogrevalo sonce, ker sedaj delamo tudi ob sobotah, nekateri pa celo ob nedeljah. Sicer pa smo še vedno stokrat na boljsem kot evropski delavci.

Pisec ne prosi rad usluge zase. Za razne organizacije pa večkrat "fehtam". Toda jezi me, ko se nekateri, ki so, na primer storili kaj dobrega za Cankarjevo ustanovo, obnašajo tako kot da bi meni kaj dali. Zase ne prošim nikogar nič, zato tudi nikomur ne dolgujem nič!

Toneta Šabca, urednika Enakopravnosti, sem že večkrat kritiziral. Danes pa ga bom pohvalil. Šabec namreč piše poročila in ocene vseh važnih kulturnih priredb v Clevelandu. V svojih ocenah je sicer malo preveč prizanesljiv, toda drugače skoro ne more biti, kajti glede kritike smo diletantje precej občutljivi. Navzlic temu pa š. tu in tam med vrsticami pokaže na nedostatke. Šabec zasluži priznanje že zaradi tega, ker je napisal veliko ocen, a dosedaj se še ni zapletel v kakšne resne kontroverze. Ocene pisati ni malenkost.

Fakt je, da je v naših kulturnih in društvenih vrstah ostra kritika porazna. Kadar vprežemo povprečnega človeka v kulturni voz, moramo z njim lepo ravnati, če hočemo, da bo vlekel, kajti v nasprotnem slučaju se bo uprl in dejal: "To hell with you!"

Koncert, ki so ga priredili zbori Jadran, Slovan in Sloga, je bolj slabo uspel. Kje leži krivda? Pri pevcih, pri odbornikih, pevovodju ali publiki? Pri vseh malo, pa tudi konec sezone je. Letos se je namreč vršilo v Clevelandu silno veliko priredb. Ideja skupnosti ne sme trpeti zaradi tega!

V deželi so stavke na dnevnem redu. Nahajamo se v delikatni situaciji in časopisje močno ustvarja sentiment proti stavkarjem. Seveda, masa pa je res tako naivna, da misli, da so delavci krivi stavk in ne kapitalisti. Ako bi zadnji zvišali primerno plače, ki bi proporcionalno odgovarjale sedanji draginji, potem ne bi imeli toliko stavk. Seveda, delavstvo more biti pazljivo, da ne bodo v teh časih izgubili pravice do stavkanja.

Ameriška armada kliče pod svojo zastavo tudi mnoge naše fantje. Predzadnji teden je bil poklican v vojaško službo poznani Fr. Ileršič, ki se je mnogo let pridno udeleževal pri pev. zboru Zarji in soc. klubu št. 27 JSZ. Te dni pa odrine tudi Tony Perušek, priznan pevec Zarje. Pogrešali ju bomo.

Dvajsetega aprila zaključijo dramsko društvo "Ivan Cankar" svojo sezono s krasno igro "Norec". Igra je nekaj izvenrednega. V njej nastopijo: Anica Čebulova, Olga Marnova, Berta Erštetova, Frances Tavčarjeva, Rudi Vidmar, Anton Epich in Milan Medvesek. Režisira Joseph Skuk.

Mnogo rešenih s potopljenih ladij

Z angleških ladij, ki so jih potopile angleške podmornice, je bilo v 18 mesecih vojne otežih z rešilnimi čolni 3.526 ljudi.

Ste naročnino na Proletarca obnovili?

IVAN IVANOVIC:

VAŽNI PROBLEMI SEDANJOSTI IN BODOČNOSTI

Dandanašnja doba je polna negotovosti, razburkanosti in bi navdajala človeka z velikim pesimizmom (črnogledjem), če nam ne bi zgodovina pokazala, da človeštvo kljub vsem katastrofam, ki jih ja že doživelo in ki jih i zdaj doživlja, vendarle pbeasi napreduje. Če prebiraj zgodovino evropskih, takozvanih kulturnih držav, vidiš, da so že vse preživele strašno dobo staroveških in srednjeveških barbarstev, ki so tlačila človeštvo iz gospodarskih, verskih ali pa tudi samo iz osebnih vzrokov. Tuda današnja doba se v sramoto vse kulture skuša odlikovati po samih barbarskih dejanjih in dogodkih: uničuje se človeške dobrine, vredne neizmerne vsote denarja, uničuje se človeška bitja brez razlike spola in starosti. In grožnje, da se bo to nadaljevalo do neizprosne konca, da en del podlež, kažejo, kakšna podivjanost in neumisljenost lahko nenadno zgrabi ljudi, ki o sebi mislijo in pravijo, da so predstavitelji nove in boljše bodočnosti.

Človek bi res utegnil misliti, da se mora vsaka nova doba v zgodovini porajati v strašnih, nečloveških bolečinah. Toda že v naprej se lahko potolažimo z dejstvom, da taka miselnost obvlada samo manjši del človeštva, da izhaja iz zablod samo nekaterih posameznikov, da pa vendarle velika večina ljudi čleaga sveta drugače sodi in da upa kljub vsem težavam sedanosti v boljše bodočnost. O onih Afrikancah in Azijatih, ki strme gledajo na evropske dogodke sedanjih dni, niti ne govorim, ker bi to značilo prehud sarkazem, (t. j. zasmeh).

Kljub črnogledosti, ki izhaja tudi iz "živčne vojne", moramo torej ostati optimisti, ne le zato, ker socializem pomeni vero v boljšo bodočnost, temveč tudi zato, ker nam zgodovina tako dokazuje.

Če pa iz vseh dogodkov, iz govorov državnikov in raznih inodrecev, poskusimo izluščiti jedno današnjih borb in stremeljenj, vidimo nekaj velikih problemov, za katere se napredno in res po človeško čuteči misleci borijo že stoletja, da ne rečem tisočletja. Oni skeptiki ali dvomljivci, ki sploh v nič ne verujejo, pravijo, da so bili to sami utopisti, sanjači, ki si postavljajo cilje, ki jih baje ni mogoče doseči. Toda koliko utopičnih načrtov, zlasti na polju tehnike in civilizacije je bilo vendar že uresničenih, dasi so pred stoletji ravno tako dvomili o njih, kakor današnji dvomljivci o bodočih.

Najprej moramo ugotoviti sledeče: današnje borbe in bitke na polju takozvane evropske civilizacije so plod propagirajočega sistema i v gospodarskem, političnem i v kulturnem oziru. Doba mančesterskega liberalizma, ki je propagiral idejo popolne individualne svobode v gospodarstvu in v življenju sploh, ta doba je na zatonu in nova zgodovina se poraja — ob silnih krčih čleaga človeštva.

Iz tega sledi, da nastajajo nova načela glede gospodarstva in politično-gospodarskega sodelovanja posameznih držav, odnosno človeške družbe sploh.

To pa niso morda samo misli, ki bi prihajale iz ust kakega socialista, nego to so vprašanja, ki se javljajo v vseh krogih, vprašanja, ki jih obravnavajo ljudje meščanskega mišljenja in ki priznavajo po raznih revijah in časopisih vseh narodov, da bo teža človeško družbo v gospodarskem oziru drugače urediti.

V tesni zvezi z gospodarskim problemom je politično vprašanje. Tudi tukaj so že na dnevnem redu vprašanja o federaciji manjših, odnosno večjih držav, problemi o ustanovitvi nove združene Evrope in drugo. Kajti jasno je, da sodelovanje v gospodarstvu ni mogoče, ako bi bilo za vsako državo drugačno (avtokratično), in da je taka gospodarska skupnost mogoča le, ako obstoja tudi neka politična vez, ki bo države,

odnosno narode družila, ne pa, da jih bo ločevala z različnimi utrjenimi linijami in s carinskimi mejami. Za vzor bi nam v tem bile na pr. Združene države severne Amerike.

Gospodarsko sodelovanje in politična zveza držav pa bi same po sebi prinesle novo kulturno vzajemnost ne samo evropskih, nego vseh narodov sveta.

To bi bila res nova kultura, ki bi ne poznala ne militarizma z vsemi ogromnimi izdatki, ki bi bili plodonosnejše naloženi za izobrazbo, socialno skrb in drugo; ta nova kultura bi odpravila domišljavost nekaterih narodov, češ, da so po rasi in inteligenci nekaj posebnega in da so vsi drugi narodi, ki jih je usodnost zgodovinskih in zemljepisnih dejstev zapostavila, zato manj vredni, kakor oni domišljavci. Izginilo bi sovraštvo med narodi in nastala bi res prava človeška vzajemnost, ko bi drug drugega podpirali ne radi trgovskih profitov, nego iz iskrene in poštene ljubezni do sočloveka. Socialne naloge in dolžnosti države, odnosno družbe bi postale vse važnejše in bi se izpopolnile tako, da bi vsak človek imel ne samo pravico, nego dejansko svoj življenjski imetek: svoje stanovanje, svoje knjige in svojo zabavo in veselje. Kajti kdor trdi, da socialistično mišljenje posamezniku ali individui ne prizna nobenih pravic, ta ne pozna pravega socializma, odnosno ga taji, da bi branil dosežanje neiskreno kapitalistično gledanje na posameznika.

S tem sem podal samo par splicnih misli. Sedaj nam bo treba pogledati današnje nove gospodarske načrte, politične in končno še kulturno-socialne probleme.

Podporno društvo št. 631 SNPJ si je naročilo en izvod Novakovega besednjaka

Med prispevki in plačanimi naročili, ki sem jih zadnji teden prejela za Novakov besednjak, je bil tudi ček v znesku po \$3.61, ki mi ga je poslalo v angleščini poslušajoče podporno društvo Integrity št. 631 SNPJ za en izvod omenjene knjige.

Ce bodo sledila temu posameznika vrednemu zgledu še vsa druga društva SNPJ in ostalih naših podpornih organizacij, ni prav nobenega dvoma o tem, da bi ne mogli iti rokopiš Novakovega besednjaka že v dveh mesecih v tisk.

Mrs. Agnes Novak, 2506 N. Clark St., Chicago, Ill.

Kazen radi lepšega

Sodišče v Bukarešti je 14. februarja obsodilo dvajset članov Zelezne garde na 20 let težkega dela, ker so v januarskih izgredih mučili in umorili nad 100 Židov. Ta obsodba je le pesek v oči, da se "apiza civilizirano javnost". Ampak če bi bili umorili na primer namesto 100 Židov par Nemcev, tedaj jih bi čakala smrtna kazen.

Tole mi ne gre v glavo?

Zakaj ljudje rajše verujejo zavajalcem nego tistim, ki jih svare pred lažjo in uče resnico?

VLADIMIR RIJAVEC:

MOLITEV

Tiho je potrkalo. Potuhnil se je in ni odgovoril. Pa je potrkalo v drugo, tretje... vrata so zaskripala in se odprla. Ko je pokukal izza oddeje je zagledal na pragu Marijo.

Kos potice mu je prinesla na krožniku, stopila bliže ter mu jo ponudila. Njene besede je preslišal, zagledal se ji je v oči, v katerih ni čutil posmeha in v obraz, ki se mu je zdel čudežno lep, da ni mogel odtrgati pogleda z nje. Neskončno rad bi jo bil poprosil, naj ostane še hip tu v sobi, pri njem, a prošnja mu je zamrla v grlu. Zakaj užaliti bitje, ki mu je prineslo trenutek sreče?!

Menda je uganila njegovo misel. Primaknila je stolico k postelji in se vsedla; krožnik s potico je pustila na mizi. Z roko si je šla prek čela, si popravila lase, ki so ji ušli nanje. Ko jo je dvignila, je vztrepetal v bojazni, da si bo odnesla z lica smehljaj, ki je počival tam. Mar bi okamenela, kakršna je bila, ko je vstopila? Čutil se je srečnega, dokler se ni zganila. — vsak njen gib pa ga je vznemirjal, sam ni vedel zakaj.

Prav nič ga ni motilo, da je molčala. Še hvaležen ji je bil, da je. Ne bi ji mogel odgovorjati; bolel ga je jezik. Ponoči, ko ga je vrglo, si ga je razgrizel... In potica! Še dolgo je ne bo smel okusiti!... Da bi se žalostil zaradi tega? — Kako bi se mogel ob veselju, da so se ga spomnili, da se ga je spomnil nekdo drugi, ne le teta Agata... in to danes, ko pojejo zunaj velikonočni zvonovi in cvete pomlad?!

Od takrat ga je spremljal njen obraz povsod, ni ga mogel pozabiti. Sanjal je o njem, ga videl, kadar je klečal s teto pred razpelom ali pozneje s starcem očrnelo Madonino podobo, ki so se z njo poigravali živahni odsevi iz kamina in je kdaj pa kdaj izgledala, da je mrtva slika oživila... ga iskal, ko mu je bilo težko, a se ni mogel potožiti nikomur, ker je vedel, da ga ne bi razumeli, da bi se mu smejali kot so se mu vedno. Takrat ga je iskal, se pogovarjal z njim, mu razgrnil vso svojo bolano dušo.

Zakaj me je udaril? Teta Agata ni nikdar govorila lepo o njegovem očetu... Se je kdaj pokrižal, je kdaj stopil v cerkev... je kdaj mo-

lil?!... In na tisto ni mogla pozabiti, da je nekoč v gneči, ki je nastala pred vhomom v rudnik, kamor so jim zaprl pot, pobral kamen ter ga zagnal... kamen pa je priletel v razpelo. — Noben greh ne ostane nekažnovan, tudi ta ni! Maševal se je na njem, na Janu.

Zakaj na meni? Kaj sem mu storil? Klečal je ob teti, ki je s sklenjenima rokama, z upognjeno glavo molila naprej in ji odgovarjal tiho, zasanjano. Njegove misli so bile druge. Ni se mogel zbrati; besede, ki jih je izgovarjal, so mu zvenele prazno, brezizrazno... niso se mu zdele prave. Često ga je prišlo, da bi zakričal nekaj čisto drugega, da bi izlil težnje v novo molitev, drugačno, svojo. Nemara bi mu potem odleglo; tudi breme bi mu bilo mnogo lažje. Nikogar več ne bi pogrešal in bi mu bilo vseeno, če bi se smejali njegovi pohabljenosti kot se niso enkrat... Da bi molil po svoje in bi bila ta molitev drugačna, da bi bila morda brez besed...

"Si zaspal," ga je dregnila teta.

"Ne," se je zdrnil in odkimal.

"No... in molitev?"

"Zdaj bom... Sveta Marija, mati božja..."

Zunaj se je vlegel mrak, se plazil po strehah, jih objemal in požiral, pohotno, poželjivo, brezuspešno napadal občestne svetilke; niso ga pustile k sebi. V molitev se je mešalo kričanje in smeh otrok, ki so se igrali na dvorišču.

"Zakaj je vrgel oče kamen," je želel izvedeti, ko sta vstala izpred razpela. "Ga je vrgel nalašč...?"

"Kaj vem... menda ne..." "Čemu potem trpim... in nosim kazen? Namesto njega, očeta?" — Ni izgovoril. Teta bi spet kričala... in vprašanje je bilo težko, ogromno, da se ga je ustrašil.

Namesto očeta torej! — Počasi ga je zasovražil... in druge tudi. Le semtertja se je vprašal, če mu morda ne dela krivice, očetu namreč, saj je mogoče, da se je teta motila, da ga je sodila krivo in so ga sodili krivo tudi drugi, metali blato nanj in ga bičali s slehernim besedo kot so njega nešteto-

MESTO LEPOTE SEDAJ RAZVALINA

Eno najlepših francoskih mest je Tours. V nemški invaziji je bilo velik del porušeno, toda prve slike so cenzorji pustili v svet šele letos. Gornje v Toursu je bila pred vojno Rue (ulica) du Commerce.

krat. Lahko, da je bil dober, boljši, a ga niso razumeli, ker je mislil po svoje, molil po svoje... Da, včasih mu je prišlo tako.

Otrokom v hiši se je umikal; nikoli se ni igral z njimi. Čutil se je starejšega, sto let starejšega od njih. Rajši je kam pobegnil in ostal sam cele popoldneve. Mrak mu je prinašal zadovoljstvo, sploh ga je ljubil in temo tudi. Varnega se je čutil v njegovem okrilju, enakega drugim. Na podstresu ga ni manjkalo. Vsedel se je v kot ob dimniku, stisnil kolena k sebi, jih objel ter zasanjal; teta ga je čisto zaman klicala in ga iskala. — Po navadi je bil miren, le kadar ga je obsedlo, je razbil, kar mu je prišlo v roke... Na hodniku je ujel mlado mačko, jo stisnil k zidu in ji stopil z nogo za vrat. Njenega vresčanja se slišal ni... saj ni tudi njegovega nikoli nobeden. Tolkel jo je s peto po glavi... prav tedaj so se odprla vrata tam čisto na koncu. Na hodnik je stopil starček.

"Glej grbavca, kaj mi je napravil!" — Zagnal se je na njega in zamahnil s palico, da je Jana še drugi dan bolelo, kamor je padla.

Potrkal je Marija in mu prinesla na krožniku potice. Njen obraz je bil tedaj čudežno lep, oči tudi, v njih ni bilo posmeha. Ni ga bilo, čeprav je kot drugi vedela, da je pohabljen, bolan... da se mu smejejo vsi, včasih se teta Agata... Čudežno lepe oči in obraz, da ga ni mogel pozabiti nikoli... ali pa se mu je začrtal tako globoko, ker se je ona edina spomnila nanj, kdo ve. Ni ga mogel pozabiti in se je zatekal k njemu, kadar mu je bilo težko.

Ko je umrla teta, ni jokal ne tožil. Ni ga bolelo, da ga je zapustila, saj ni bil več sam; Marijin obraz ga je spremljal vedno, povsod... in je bil najlepši zvečer v mraku, v temi v poigravajočih se odsevih iz kamina, ko je klečal s starcem pred Madonino podobo, mu odgovarjal ter občudoval obraz na sliki, ki je bil na trenutke enak onemu... onemu, ki je živel v njem.

Starček je molil, se trkal na prsi. Kadar je pokleknil in sklonil brezlaslo glavo, je izgledal neboljen, ubog, majhen, pohabljen kot on; Jan. V tem ta si bila podobna. Tudi ni nobeden v hiši mislil nanju, vsi so fu sovražili... starca nemara še bolj nego njega... A Marija? Ne, Marija ne! — Njene oči so prelepe, da bi se smela prikristi vanje grda misel! Toda le Marija...

Spet je potrkalo, spet je vstopila. Čemu neki? Ničesar ni nosila v rokah, ne krožnika ne potice. Niti se ni obrnila k njemu, k starcu je stopila. In pokleknila predenj.

Starček se je poigraval s snežnobelo bradico ter se smeh-

ljal. Jan ni še nikdar videl toliko blaženosti na njegovem obrazu, še nikdar, niti takrat ne, ko se mu je zdel srečen in zadovoljen... ko sta klečala in molila pred ikono. Tudi drugače se je spremenil: zrastle je, večji, močnejši, mogočnejši je izgledal.

"Izgubi se!" — Grbavec je prestrašen odskočil. Zunaj pred vrati se je zbral in prišluhnil, kaj se godi v sobi. Pa je razločil le Marijin jok ter ostre, sekane, jezne starčeve besede, ki se jih je izlila precejšnja ploha. Tresel se je po celem telesu kot da so bile namenjene njemu in sklonil glavo, pričakujoč vsak čas udarca... Tu, prav tu, je skočil nekoč starček nadenj, takrat, ko mu je ubil mačko.

Pogovor v sobi je utihnil, Janu je odleglo. V temo na hodniku je planilo malo svetlobe, pogled se mu je ustavil na zasolzenem obrazu Marijinem... Zakaj zasolzenem? O takem ni sanjal nikoli; v njem je živel srečen in lep, čudežno lep... Ni se ustavljal ob vprašanju, kaj je prosila starca, — nekaj ga je prav gotovo. Klečala je pred njim... Klečala... Bil je vajen klečati pred razpelom in sedaj pred podobo tam v kotu ob kamninu, še nikoli ni videl, da bi klečal človek pred človekom... In če je tudi to mogoče, potem bi bil moral starček poklekni prednjo, oba bi bila morala poklekni, vsi! Tako je govorilo v njem.

Starček je stal ob oknu; ni se zganil. Še vedno se mu je zdel neznansko velik, mogočen.

"Si ti grbavec?" se je obrnil sunkoma, ko je slišal rožljanje ob kamninu.

Jana je beseda spekla. Strel se je; malo črne tekočine je ušlo čez rob skodelice na krožniček pod njo.

"Ti je zmrazil jezik?... Pogledaj!" je pokazal kapljo, ki se je nabrala na spodnjem robu. Nekaj časa je držal skodelico dvignjeno, potem je zamahnil z njo in pljusnil kavo grbavcu v obraz. "Za drugič!"

Jan se je potuhnil, da mu je še bolj izstopila grba, in se obrisal z rokavom. Starca, ki je upihnil zamazano petroljeko na mizi in pokleknil pred sveto podobo, ni spustil z oči. Tudi on si je zaželel molitve. Ne take, svoje. Sestavljene iz drugih besed, nemara celo brez njih... Te, ki jo sedaj mrmra starček, nikoli več!... Da ni njegov oče molil? Morda pa je, a je molil drugače nego tisti, ki so ga sodili, drugače nego teta Agata in starček tam v kotu, drugače in drugje... A povest o razpelo, ki je kamen priletel vanje?

Popravil je ogenj v kamninu. Z burklami je dregnil v drva, da je zaprasketalo in so bušnice iskre na vse strani... In Marija? Kako moli ona...?

Odsevi so se lovili po sobi, jo toliko razsvetljevali, da je brez

težave razločil vse. Starček je polglasno molil pred ikono. Stopil mu je za hrbet. Gospodar se mu je zastudil kot še nikoli dotedaj in želja, da bi ga za vedno izgubil z vida, da bi ostal sam v sobi in v temi ter bi lahko nemoteno molil, molil po svoje, ka je prevzela vsega.

Dvignil je pogled na ikono. Zarko so se lovili po njej, Madonin obraz je kdaj pa kdaj oživel. Prijetne, božajoče oči so gledale nanj. Dve solzi sta se zaskrili v njih, se utrnili in kot dva bisera spolzeli po licih navzdol...

V ušesih mu je zašumelo — vedno mu je malo prej predenja je vrgla božjast. — Neznane roke so ga začele daviti. Pred sabo je videl le golo glavo starčev in je zmogel še toliko moči, da je dvignil roko, v kateri je držal burkle, ter krepko zamahnil...

Iz urada "Big Tonyja"

Oakland, Calif. — Anton Jankovich iz Clevelanda dostikrat zapiše, da so v stiski in potrebi "copaki" najboljše mazilo. Z njim se strinjamo. Zato sem priporočal, da se z njimi pomaga iz stiske "Proletarcu". Bila bi za nas napredne slovenske delavce sramota, če bi dopustili, da preneha izhajati. Ali se nam bi nasprotna stranka potem smejala v pest! Pa ne bodo dobili te priložnosti, če se bodo vsi prijatelji Proletarca pridružili mojemu predlogu. Toliko nas je, da lahko clevelandska naselbina sama, če hoče, obvaruje obstanek Proletarca.

Torej halo, Tone Jankovich, kaj čakaš? Ne boš nič pisal, kaj mislite v metropoli o predlogu "Big Tonyja"? (Priporočam ur. — Se je oglašil v tej številki. Dopis je poslal že za prejšnjo številko, pa ni bilo prostora.)

Iz dosedanjih izkazov izgledata, da je predlog nekaj le za legal. Ampak treba ga bo še priporočati, pa bo šlo.

Tebi, upravnik Charles, pa tole: Ako ne boste vi podrezali v Proletarcu, bom pa jaz vas opriminjal na to. V tem pismu je za vas "surprajz", namreč deonarna nakaznica. Med pripravejtelji je tudi Frank Vidmar, kateremu ste se enkrat nekaj zamerili, a je na moje vabilo vseeno podprl predlog z enim "copakom".

V zadnjem pismu sem omenil, da sem se prehladil in kašljam, ter se tolažil, da kdor dolgo kašlja, tudi dolgo živi. Pa se je nato primerilo, da sem prenehal kašljati, kljub temu še živim. Ha-ha-ha. Sem zopet korajžen, vesel, še preveč, ker imam dobro vino.

Zaposlen pa sem tako kot star maček na plehnati strehi. Delam vsak dan, potem pa še doma. Zraven kuhinje sem napravil "porč" s pralnico, ker Mrs. težko hodi dol in gor po stopnicah. Dolgotrajno bolezen je srečno prestala, a posledice se le poznajo. Če bi jo pustil hoditi po stopnicah, bi se lahko pripetila nesreča. Vidiš, Charles, tako skrbim za svojo družico!

Prilagam vsoto \$8 za dve naročnini, drugo je podpora jistu.

K podpirateljem mojega predloga se je pridružil tudi Albert Hrast. Dal je \$1.

Pozdrav osobju in vsem, ki so se že odzvali s copakom, ter onim, ki se še bodo.

Anton Tomšič.

CANKARJEV GLASNIK

Cankarjev glasnik za mesec marec je izšel s sledečo vsebino: Kje je varnost? (Urednikov uvodnik); Moja bolezen (Ivan Jontez); Milan Vukasovič; Flu; Slovenske ustanove v Clevelandu (zbira in urejuje Ivan Jontez); Indija; Julkina zmota (E. K., nadaljevanje); Topla Alaksa; Somalija; Narodni poziv k izdajanju slovenskega besednjaka; Svilene nogavice.

Cankarjev glasnik stane \$3 na leto, \$1.50 za pol leta, posamezna številka pa stane 30c. Naslov, 6411 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Nepismenost v USA

V Zed. državah je nad pol milijon odraslih ljudi, ki ne znajo čitati, ne pisati.

Nekaj o vsebini letošnjega "Majskega Glasa"

"Dinkey rov" je naslov opisa, ki slika, kako so slovenski in drugi rudarji sprejemali od kompanij v "zadružno" obrotovanje napol izčrpane, napol podrite premogovnike in jih "obrotovali". Šularjev spis je bil prvi, ki smo ga prejeli za letošnji Majski glas.

"Kapitalizem v berglah" je razprava o stanju sedanjega gospodarskega sistema, ki jo je napisal Math Petrovich. V nji našteva vse ustanove zvezne vlade in kongresa tekom krize v pomoč okrevanju ekonomskega nereda v tej deželi in navaja vzroke, učinke in pa kaj imamo od tega koncem konca pričakovati.

Ivan Molek je napisal dramsko satiro "Plat zvona". Godi se v veliki vasi Konfuziji, katera je v tem hipu na drugem koncu v plamenih. Drugo boste čitali, ko prejmete revijo v roke. Etbin Kristan je zastopan s člankom "Sedanost in bodočnost". Frank Zaitz je pripravil daljši opis o zaslugi premogarjev v ameriškem delavskem gibanju in o zaslugah slovenskih premogarjev za napredek med ameriški Slovenci. Drugi spisi so:

Ivan Jontez: Mrtve iskre; Frank Česen: Na valovih življenja; John Goršek: Koliko je vredna spoved; Joseph Snoy: Petnajstletnica kluba Naprej

št. 11 JSZ; Anton Zaitz: Pri odprtem oknu; Amerika zamejuje Hitlerjevo vero; Pridobitve Sovjetske Unije v sedanji vojni; Program JSZ, ki nudi vsakemu zavednemu delavcu dovolj priložnosti za aktivnost; Zrtve eksplozij v premogovnikih; Dobički korporacij in mezd delavcev; Resnične besede, ki ostanejo resnične; Delitev sedanjega kongresa po strankini pripadnosti; 3118 vojni let napram 290 letom miru; Kaj po vojni? Osvojitve Nemčije v sedanji vojni; Ivan Vuk: Ne podcenjuj moči slabotnejšega; Chas. Pogorelec: Prosvetna matica, njene naloge in njeno delo; Nekaj podatkov o XII. rednem zboru JSZ in Prosvetne matice; Dela klubov JSZ ne bi mogli nihče nadomestiti; Frank S. Tauchar: Mačja opereta (komedija s petjem); Izbrpek iz popularne avtobiografije "Out of the Night".

To je le del vsebine, kajti na vedeno je je le toliko, kolikor jo je že v tiskarni postavljene, razen angleških spisov; slednje in ostale slovenske objavimo v prihodnji številki.

Ako naročilo za Majski glas še niste poslali, storite to ta teden. Naroča se pri Proletarcu, 2301 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Posamezen izvod stane 25c. Za večja naročila posust.

DRAMA IN GLASBA

SNUBAČI

Zadnjič sem samo površno opisala program Savinega pomladanskega koncerta, danes vam pa malo bolj natančneje opišem Snubače, opereto, katera bo vpriporjena v drugem delu programa.

To vseskozi zabavno spevoigro je Sava pred več leti nazaj že podala in nekateri se je mogoče še spominjate. Za tako stvar pa je potrebno pravih ljudi in prav sedaj se nam je ponudila prilika, da jo zopet vpriporimo, ker ima zbor toliko novih, mladih pevcev.

Elaine Turpinova, brhka slovenska deklica, bo imela kar osem snubačev na razpolago. (Kaj takega se v moderni Ameriki ne najde.) Vsak jo po svoje snubi, upajoč, da bo on tisti izmed njih, ki ga bo osrečila. Naš tenorist, Eddie Drastler, ji s pesmijo obljublja zvestost do groba, toda kmalu se mora umakniti mizarčku Ernie Dresharju, ki ji ravno tako zagotavlja, da je on in nobeden drugi pravi zanj. Vidrov Leo, kateri, kakor se boste sami prepričali, ni umetnik samo z barvo in čopičem, bo pravi fant od fare, ki bo očeta laskajoče prepeval in poprosil za roko njegove lepe hčerke. Naš basist in dolgoletni pevec Tone Garden, brez katerega bi pač nobena Savina opereta ne bila kompletna, bo ponosni oče te

hčerke, ki jo brani pred zapejljivimi snubači. Toda to nič ne ustraši Al Gosteta, pojoč dobro znano priljubljeno narodno "Klančev Jurij". Vse "jurjevanje" in poleg tega še "nov gvan" ga mu ne bo nič pomagalo in mora oditi z dolгим nosom, baš ko pride premožni oštr Joe Turpin. Zaman je njegov trud in prikupljive besede, lepa hčerka ga ne mara. Svojo srečo poskuša "šuštar" Frankie Vidmar, a tudi njegova korajža in prizadevanje ne doseže nič. Ugledni gospod doktor Darwin Taschwer pride na ogled, toda vsa dohtarska veda mu ne pridobi zaželjene neveste, in užaljen se mora posloviti. Nazadnje se še opogumi gorenjski fant Johnny Rak, poslušni sin premožnega kmeta, ker mu je oče rekel "Oženi se moj sin". Seveda se za misliti ni, da bi imel ta kaj več sreče, ko so se pa zgledali že toliki boljši ženin. Oče in hčerka potem — no, pa kaj bi povedala prav vse, saj vem, da boste hoteli opereto, ki ni sestavljena samo iz domačih, narodnih pesmi, ampak tudi po pravi slovenski šegi s primernimi dvotipi in opazkami, sami videti. Torej, ne pozabite priti v nedeljo 11. maja v SNPJ dvorano, da vidite lep program in se ob enem zabavate s svojimi prijatelji in znanci.

K obilni udeležbi vas v ime Save pozdravlja

Marja.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. Lawndale Ave., Chicago

60 DNEVNA DOKAZILNA
ponudba o prednosti
Servel
PLINSKIH refrigeratorjev

PONUDBA KONČA V NEKAJ DNEH...
POZURITE SE!

Naj vas Servel, PLINSKI refrigerator
prepriča v vašem lastnem domu

Samo par dni imate še, da se poslužite te izredne ponudbe. Ne glede na to, kake vrste refrigerator imate zdaj, pridite in uredite, da se postavi Servel na preizkušnjo za prihodnjih 60 dni.

Želimo, da se sami prepričate, kaj Servel lahko stori za vas. Vidite, kako Servel varuje živila več dni. Poučite se na lieu mesta, zakaj je plinski refrigerator neprekosljiv glede nizke cene za obrat.

Servel se razlikuje od vseh refrigeratorjev, ki ste jih kdaj imeli. Zmrzovalni sistem Servela nima nikakih premikajočih se delov, ki bi prišli iz reda ali se obrabili. Mala plinska priprava opravi to delo. In Servel je stalno FIH, nikoli ne dela ropota.

Uverite sami sebe s tem, da se poslužite zdaj naše ponudbe. Obiščite najbližji Peoples Gas urad, ali telefonirajte Wahash 6000. Ali pa vprašajte najbližnjega Servel trgovca. Ponudba se kmalu konča, torej NE ODLASAJTE.

Servel,
plinski refrigerator,
tihoten in trajen. Na
poskušnjo za 60 dni!

MODERN COOKERY... CONSTANT HOT WATER... SILENT REFRIGERATION... GAS HEATING
THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Glavni odbor HBZ je sprejel resolucijo, s katero pozdravlja slavlje 1300-letnice pokristjanjenja hrvatskega naroda in njegovega pridruženja katoliški cerkvi. Svoje radovanje nad tem "jubilejem" so sporočili tudi zagrebškemu nadškofu in hrvatski vladi. Ni je organizacije, ki bi krenila "z leve na desno" toliko in tako naglo, kot je to storila HBZ. Leta 1921 je dobila "komunistično" vodstvo in bila pod komunističnim vplivom pravega leta. Tudi v sedanjem odboru je nekaj pristašev komunistične stranke: v zadnjem boju se je zaradi odstopljenih uslužbencev večini izvršnega odbora očitalo, da je "komunistična". Toda sprejema takih resolucij pričajo, da je katoliška, ali pa so se komunisti toliko "prelevili", da hočejo s slavljenjem 1300-letnice pokristjanjenja Hrvatov zakriti svojo prošlost.

"Nazaj k veri!" kliče župnik Milan Slaje v glasilu SZZ. Kako "nazaj k veri"? Mar Slaje in drugi katoliški ter protestantski propagandisti ne trdijo venomer, da je brezverstvo v sedanjosti dobi že zelo malo, da je svobodomiselnost v Zed. državah izgubilo ognjevitost in ga je le še malo ostalo? V evropskih deželah so bile framazonске lože razpuščene in cerkev je tudi v Franciji postala spet vplivna. Svoj članek ta bojevit katoliški gospod tako zaključuje: "Odpravimo zlo, ki je rodilo Hitlerja in Stalina in ki prinaša vso nesrečo na to deželo, je zapisal predsednik univerze v Chicagu, profesor Hutchins. Ali z drugimi besedami: vrnilo se nazaj k veri."—Hitlerja in Stalina se torej lahko odstrani zelo enostavno. Vse, kar potrebujemo storiti v Zed. državah je, da se vrnemo k veri, pa bosta padla, tako kot črviv sad z drevesa.

Nezavisna Hrvatska Država v Pittsburghu je radostno ponatnila razne vesti iz nemških virov, kako se število onih Hrvatov, ki zahtevajo prekinjenje vseh stikov s Srbi množi, in da je dr. Maček zahteval, da nova vlada v Beogradu odobri pakt z osi. Citira Nemce, ki so v svoji propagandi trdili, da so dr. Mačka Srbi poglani v novo vlado z revolverjem v roki. Hrvatski fašisti, ki zahtevajo "nezavisno hrvatsko državo", jo na tak način ne bodo dobili. Nemci in Italijani jim bodo vzeli še to kar imajo, namreč avtonomno Hrvatsko. Ta svoj namen so določno dokazali zadnji nedeljo v vpadu na Hrvatsko.

"Narodni Glasnik" (prej Radnički Glasnik) je v številki z dne 1. aprila imel preko cele strani naslov dveh vrst s sledenjem besedilom: "Narod Jugoslavije prišel z junaško borbo proti vojni." In nato manjši naslov: "Sovjetska Unija pozdravlja junaško borbo naroda Jugoslavije." Po mnenju hrvatskih komunistov v Ameriki je sprememba vlade v Beogradu "borba za mir", po mnenju hrvatskih fašistov pa so Srbi prejšnjo vlado vrgli zato, da potisnejo Hrvate in ostalo ljudstvo Jugoslavije v vojno. Oba njihova lista zavijata dejstva, in to ne le v tem slučaju, nego zmerom. To pomeni, da njuni čitatelji niso nič kaj inteligentni. Drugače bi take duševne hrane ne uživali. Uredniki obeh omenjenih listov, ko so to isto pisali, bi lahko vedeli, da je čas, ko se Jugoslavija znajde v vojni, oddaljen le še par dni. Nemci in Italijani so jo napadli še v istem tednu, kot sta omenjeni glasilni komunistov in fašistov izšla.

Earl Browder je bil obsojen na 4 leta zapora in \$2000 globe zato, ker se je tako vztrajno boril proti sedanji imperialistični vojni. Tako pravijo komunistični listi in Narodni Glasnik. Ako bi bil to vzrok, potem bi vlada spravila v celico tudi Normana Thomasa, ki se ga čuje v borbi proti vojni mnogo bolj kot pa se je slišalo Browderja. In še marsikoga drugega, ker s svojo propagando in taktiko delajo vnanji politiki Rooseveltove administracije več sitnosti kakor sta jo ta dva.

Podporne organizacije, bodisi slovenske kot hrvatske, imajo kampanje zelo pogosto. Potrebno je, da se prične tudi za JSZ in Proletarca.

Golo nasprotovanje vojni nič ne škoduje. Tudi ljudstvo Jugoslavije ji je bilo nasprotno, enako belgijsko, nizozemsko, francosko itd. Toda dokler bodo imperialisti in njihov sistem, bodo vojne. Vsa ljudstva so v strahu pred njo, niso pa še sposobna ustvariti sistema, v katerem bi bili vzroki za krvave konflikte odpravljani. Tak sistem pomeni družbo vzajemnosti in kooperacije med deželami, torej družbo demokratičnega socializma. Govoriti ali pisati proti vojni ni prav nič težko. Toda delati za nov red, kakršen je omenjen zgoraj, je pa precej težko delo. Proti vojni lahko govorijo in piše tudi nazi, fašisti, kukluksoveci, reakcionar, liberalci, Henry Ford, Robert McCormick itd., a za gram

EKSPERIMENTI PROTI LETALOM

Gornje je balon ameriške armade in njenega letalstva. Pritrjen je k tlom in je v zraku še ure potem ko ga letalci preluknjajo s kroglicami. V Londonu skušajo s te vrste balonskimi ograjami ponoči zavirati pot nemškim letalcem.

ditev socialistične družbe je treba socialistov, mogočnega svobodnega delavskega gibanja. Ako fašizem ne zmaga, bo tak pokret omogočen po vojni.

Amerikanski Slovencec poroča, da je njegova slavnost 50-letnice v Chicagu sijajno uspešna, bodisi dopoldne v cerkvi, kjer se je maševalo za vse žive in pokojne naročnike, in popoldne na banketu. Jugoslavijo je zastopal konzul Pero I. Cabrić. Poslanik Konstantin Fotić ni mogel priti vsled zaposlenosti v Washingtonu. Vsaj tako je bilo pojasnjeno na banketu. Tudi mnogo drugih odličnih mož, ki so jih oglašali, da pridejo, ni bilo. Ameriške vlade ni nihče zastopal. Udeležba je bila dobra in prebitka je mnogo, ker pravijo, da so dobili mnogo jestvin zastoj. Urednik Jerić je torej lahko zadovoljen.

(K gornjemu je treba nekoliko popravka. Rečeno je, da ameriške vlade ni na banketu nihče zastopal. To je "napačno", kajti čestitko je poslal sam Roosevelt, a banketa se seveda tudi on ni udeležil. Saj je že to zadosti, da je brzojavno čestital! Dejstvo kajpada je, da Roosevelt ni imel s tisto čestitko nobenega opravka in niti ne ve, da je na svetu list, ki se imenuje "Amerikanski Slovencec". Take brzojavke pošiljajo njegovi kleriki, ki so izvežbani v vednosti, komu in kako naj se odgovarja v predsedništvu imenu.)

Jugoslavija ima z ladjami malo sreče. Ali ta ali oni njen parnik kam nasede, ali se prevrne kar v domači luki, ali kje v zavojevanih vodah trči ob mino, ali prileti vaj torpedo, ako slučajno pelje tvoj v Anglijo, ali pa zadene ob mino v domači luki. Dva najboljša jugoslovanska parnika, Karadjordje in Prestolonaslednik Petar, ki sta služila turistiki med Benetkami in Dubrovnikom, sta 2. aprila zadela ob mine v domači luki in šla takoj na dno. Mine so položili mornarji jugoslovanske bojne mornarice, da za varujejo pristanišče pred italijanskimi ladjami, ki bi morda prišle tja čim bi se pričela vojna. Kapitanom jugoslovanskih ladij taki incidenti niso v kredit.

Prvaki demokratske stranke priredijo vsako leto takozvani Jackson day dinner. Pred hoteli, v katerih so se vršili, so prišli piketirani pristaši organizacije America First. Poslali so večinoma ženske, ki so nosile razne napise "proti vojni". America First deluje pod pretezo borbe proti vojni v resnici proti podpiranju Anglije. Mnogi piketi so imeli na tablah, ki so jih nosili po pločniku

sem in tja, sledeči napis: BILIONS FOR BRITAIN, BULLETS FOR OUR BOYS. Predno je bil sprejet "lend-lease bill", pa so med drugimi nosili napis "Kill Bill 1776, NOT OUR BOYS."

"Blitzkrieg" je v Nemčiji vplival tudi na katoliško cerkev, ki se je začela ravnati po reku, da ako noče gora k Mojzesu, naj gre Mojzes k gori. O poročilu iz Berlina, da si je katoliška cerkev napravila 38 "motoriziranih cerkva", so razpravljali posebno ameriški cerkveni krogi, nekateri listi so iz tega zbijali šale, a tam se jim bo stvar najbrže obnesla. Motorizirane "cerkvice" omogočajo, da gre duhovnik lahko v nji v oddaljene vasi, katerih prebivalci imajo do svoje cerkve morda par ur daleč. V cerkvicah na kolesih se ljudje v teh vaseh izpovedujejo svojih grehov, opravijo zakramente, poslušajo pridigo, krstijo otroke in dajejo za maše.

V Rusiji bodo izdelovali v bodoče več res komičnih filmov. Režiserji so bili v izvešji kritizirani, da v petih izmed šestih novih sovjetskih filmskih komedijah ni nobenega humorja. Ako ga niti v komedijah ni, je res nekaj narobe. Tisto kritiko so porabili tudi ameriški listi in zbijali šale, ali pa trdili, da je v deželi, v kateri nima nihče vzroka, da se bi smejal, težko komu napraviti res smešno filmsko igro. Sicer pa je tudi mnogo ameriških "saljivih filmov" takih, da se pametni ljudje ne morejo smejati ob njih.

MAJSKI GLAS

Nadaljna naročila so poslane zadnji teden sledeče organizacije in posamezniki: Frank Strah, Lawrence, Pa., 6 iztisov; klub št. 222 JSZ, 50; št. 559 SNPJ, Chicago, Ill. 10; Joseph Jež, Warren, O., 6; Ant. Tratnik, Diamondville, Wyo., 15; št. 394 SNPJ, Verona, Pa., 4; št. 358 SNPJ, Power Point, O., 10; št. 248 SNPJ, Spangler, Pa., 5; št. 47 SNPJ, Springfield, Ill., 10; št. 64 SNPJ, West Newton, Pa., 25; klub št. 47 JSZ, Springfield, Ill., 25; Jos. Miheč, East Helena, Mont., 10; Anton Weiss, Grand Haven, Mich., 4; klub št. 19 JSZ, Burgettstown, Pa., 10; Frank Podboy, Parkhill, Pa., 40; št. 569 SNPJ, Fontana, Calif., 8; št. 335 SNPJ, Staunton, Ill., 4; št. 275 SNPJ, Maynard, O., 4; Mary lakra, Aberdeen, Wash., 5 in št. 254 SNPJ, Bon Air, Pa., 25 iztisov.

Poročajte o dogodkih in razmerah v nasebini v Proletarca.

IZ UPRAVE MAJSKEGA GLASA

Ker nekateri naročniki žele, da jim pošljemo Majski Glas do sobote 26. aprila, in da nam bo mogoče izvršiti naše delo pravočasno, prosimo vse zastopnike, ki naberajo oglase za Majski Glas, da nam pošljejo iste najkasneje do sobote 12. aprila. Prosimo, upoštevajte to!

Uprava Majskega Glasa.

Seja kluba št. 27 JSZ

Seja soc. kluba št. 27 JSZ se vrši v petek 11. aprila ob osmih zvečer v prostorih kluba. Vsi člani in članice so vabljeni, da se je udeležijo. Po seji bo diskusija o raznih problemih.

Profiti naraščajo

Dobički kompanij so znašali skupno \$4,900,000, leto pa \$3,900,000. Torej so lani narasli 25 odstotkov.

PROSVETNA MATICA

V fond Prosvetne matice so vplačala društva, klubi JSZ in druge organizacije v januarju, februarju in marcu 1941 kot sledi:

Številka in kraj društva	Vsota
5. SNPJ, Cleveland, O.	\$12.00
7. SNPJ, Claridge, Pa.	2.00
8. SNPJ, So. Chicago, Ill.	6.00
14. SNPJ, Waukegan, Ill.	12.00
21. SNPJ, Pueblo, Colo.	6.00
33. SNPJ, Ambridge, Pa.	6.00
34. SNPJ, Indianapolis, Ind.	6.00
36. SNPJ, Willock, Pa.	3.00
39. SNPJ, Chicago, Ill.	6.00
44. SNPJ, Conemaugh, Pa.	6.00
59. SNPJ, Depue, Ill.	3.00
65. SNPJ, Breezy Hill, Kans.	3.00
81. SNPJ, Red Lodge, Mont.	3.00
82. SNPJ, Johnston, Pa.	6.00
87. SNPJ, Hermine, Pa.	6.00
88. SNPJ, Moon Run, Pa.	6.00
106. SNPJ, Imperial, Pa.	12.00
110. SNPJ, Chisholm, Minn.	3.00
122. SNPJ, Aliquippa, Pa.	6.00
138. SNPJ, Strabane, Pa.	12.00
143. SNPJ, East Helena, Mont.	6.00
147. SNPJ, Cleveland, O.	6.00
158. SNPJ, Euclid, O.	6.00
176. SNPJ, Piney Fork, O.	3.00
192. SNPJ, Milwaukee, Wis.	6.00
206. SNPJ, Gross, Kans.	3.00
235. SNPJ, Newburg, Kans.	3.00
244. SNPJ, Kaylor, Pa.	6.00
258. SNPJ, Bellaire, O.	3.00
268. SNPJ, Ely, Minn.	6.00
325. SNPJ, Gowanda, N. Y.	6.00
344. SNPJ, Sheboygan, Wis.	12.00
388. SNPJ, Paragrove, W. Va.	3.00
397. SNPJ, Crested Butte, Colo.	3.00
459. SNPJ, Cicero, Ill.	3.00
480. SNPJ, Euclid, O.	6.00
559. SNPJ, Chicago, Ill.	12.00
562. SNPJ, Barton, O.	3.00
564. SNPJ, Detroit, Mich.	6.00
569. SNPJ, Fontana, Calif.	6.00
643. SNPJ, Girard, Ill.	6.00
636. SNPJ, West Allis, Wis.	6.00
Fed. SNPJ, Zap. Penna.	12.00
Fed. SNPJ, Wyoming	18.00
Fed. SNPJ, Fayette-Green County, Pa.	12.00
Fed. SNPJ, Westmoreland, Pa.	12.00
Fed. SNPJ, centralni Illinois	6.00
Fed. SNPJ, Chicago, Ill.	12.00
18. SSPZ, Cleveland, O.	6.00
20. SSPZ, Cleveland, O.	6.00
25. SSPZ, Franklin, Kans.	3.00
48. SSPZ, Arma, Kans.	3.00
220. SSPZ, Detroit, Mich.	3.00
2. SDZ, Cleveland, O.	6.00
3. SDZ, Cleveland, O.	6.00
3. JSPZ, West Allis, Wis.	6.00
Samost. podp. društvo, Moon Run, Pa.	6.00
Samost. podp. društvo "Edinost", La Salle, Ill.	6.00
Samost. podp. društvo "Sokol", Aliquippa, Pa.	6.00

KLUBI J. S. Z.

1. Chicago, Ill.	18.00
49. Collinwood, O.	12.00

DRUGE ORGANIZACIJE

Krožek št. 1, PSA, Cleveland, O.	6.00
Krožek št. 2, PSA, Cleveland, O.	3.00
Soc. pevski zbor "Sava", Chicago, Ill.	12.00
Soc. pevski zbor "Zarja", Cleveland, O.	12.00
Pevski zbor SND, Waukegan, Ill.	6.00
Dramsko društvo "Verovšek", Cleveland, O.	12.00
Dramski klub "Slovenija", Barberton, O.	6.00
Ženski združni odsek, Waukegan, Ill.	6.00
Gospodinjaki odsek SND, Waukegan, Ill.	12.00
Ženski odsek SND, Detroit, Mich.	6.00
Izobraževalni dom, Library, Pa.	12.00
Čitalnica SND, Waukegan, Ill.	12.00
Čitalnica SDD, Collinwood, O.	3.00
Slovenski delavski dom, Sharon, Pa.	6.00

PODPORE POSAMEZNIKOV IN DRUŠTEV

St. 162, SSPZ, Bon Air, Pa.	2.00
Frank Maske, Little Falls, N. Y.	1.00
Skupaj	\$521.00
TAJNISTVO P. M.	

Koncert v Waukeganu

Waukegan, Ill.—Pevski zbor Slovenskega narodnega doma v Waukeganu priredi na velikončno nedeljo 18. aprila svoj sedmi pomladanski koncert. Spored tvorijo večinoma narodne pesmi, ki sta jih za zbor uglasila Adamič in Mihelčič.

Vprizorjena bo tudi spevoigra "Rdeča kapica" v treh dejanjih. Je zelo zabavna stvarca za stare in mlade. Začetek koncerta ob pol štirih pop.

Takoj po koncertu se prične plesna zabava v spodnji dvorani doma.

Ljubitelji petja opozarjamo, da se bo vršil pevski festival v nedeljo 18. maja v Narodnem domu v Waukeganu.

Rudolf Škala.

Anton Jankovič podpira Tomšičev predlog

Cleveland, O. Nedavno sem čital predlog Big Tonyja Tomšiča iz zlate Californije, da bi vsak podpiratelj, naročnik in drugi prijatelji lista prispevali po dolar v tiskovni sklad za vzdrževanje Proletarca.

Prvi podpiratelj je bil Jože Snoy iz Bridgeporta in za njim nekaj drugih. Sedaj ga podpiram z obema rokama tudi jaz, spodaj podpisani "večni popotnik" in pa sodrug John Rome iz Chickasaw Ave. Vsota je bila odposlana zaeno z naročninami.

Akoravno delam "za cesarja", pa še tisto ne stalno, tak predlog v korist lista rad podpiram. O predlagatelju Big Tonyju je znano, da je bil dolgo bolan in njegova žena pa še dalj. A napredne stvari in liste sta podpirala kolikor sta mogla in tako je storil tudi Big Tony dobro potezo za Proletarca tudi s tem predlogom.

Vem, da "copaki", kadar je človek bolan, ali brezposeln, ali napol brezposeln, ne padajo v hišo. A napredni ljudje ako le morejo vseeno prispevajo in agitirajo. To je res požrtvovalnost.

Proletarec zasluži, da smo mu ob strani. List je v svojem programu in v svojih nalogah trden kot skala. Torej ne pozabite nanj!

Nekateri podpirajo cerkve in mračnijaštvo, mi dajmo pa svetlobo? Ali ne?

Stric Sam je pozval v armado dobrega pevca naše Zarje Tonyja Peruška. Pred njim pa istotako Zarjinega pevca Franka Hlariča. Perušek bi bil moral oditi že pred koncertom 6. aprila, toda ker je imel v operi važno vlogo, je zbor Zarja pri vojaški oblasti posredoval, da so mu dali 14 dni odloga. Pevec in pevke ter drugi prijatelji mladega Peruška so sklenili, da naj bo ta koncert ob enem odhodnica zanj. Perušek je namreč fant ob fare in ima mnogo prijateljev in prijateljic. V vojaški službi mu želimo vse najboljše. Pa tudi kaj šarž in zvezd pod vratom naj prinese domov za okrasek. Perušek je brat pevke Jennie Perušek (sedaj omožena).

Nasa skupna farma ali izletniški prostori clevelandске federacije društev SNPJ se prav vseh ozirih dobro razvija. Mnogo je že izboljšane na nji. Sedaj dobi napeljavo elektrike z bližnjega mesta Chardon. Dosedaj smo ji pomagali s svojim generatorjem.

Ker bo izboljšava razsvetljave stala precejšnjo vsoto, se razpečava med članstvom S. N. P. J. listke, da se dobi sredstva v ta namen.

Odbor in drugi, ki imajo opravka s tem, se trudijo, da bo do 25. maja na farmi vse potrebno urejeno, ko bo sezonska otvoritev. Takrat bo vse pokonci. Po tisti nedelji pa bodo izleti in pikniki na tej farmi vsako nedeljo in soboto in na vsak praznik skozi celo sezono.

Odborniki ali direktorji, ki upravljaajo te prostore, so vsi pridni v svojih nalogah. Njih vodja ali predsednik je naš skrbni sodrug, Milan Medvedšek, desna roka pa mu je s. Math Petrovich. Tako je tudi ta akcija za svoje izletne prostore lepo uspela in bo prosperovala v bodoče.

Anton Jankovič.

Velika slavnost ABZ v Chicagu dne 20. aprila

V češko-ameriški dvorani na 1436 W. 18th St. v Chicagu priredi v nedeljo 20. aprila veliko slavnost društva Ameriške bratske zveze (prej JSKJ), ki bo posvečena novemu imenu te organizacije. Program se prične ob 3:30 pop.

Vstopnice so v predprodaji po 40c in pri blagajni 50c. V predprodaji jih dobite pri Antonu Krapencu in drugih odbornikih ter članih društev ABZ v Chicagu.

(Daljši dopis o tej prireditvi in oglas bo objavljen v prihodnji številki.)

Ameriški Rdeči križ na delu

Čikaška podružnica Ameriškega Rdečega križa je poslala že mnogo obelk, obvez in drugega materiala v pomoč ljudstvu v od vojne prizadetih dežel in v pomoč potrebnim v čikaškem okraju. Ženske prostovoljke čikaške podružnice naredle vsak teden 8 tisoč komadov obleke in 30 tisoč komadov zdravniških obvez. Enako aktivne so druge velike podružnice Rdečega križa.

Pevski zbor "SAVA" CHICAGO

priredi koncert v nedeljo 11. maja v dvorani SNPJ.

Nabavite si vstopnice v predprodaji, ker so cenejše.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združeno državo (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 na leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

ZA LIGNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNISKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. MOHAWK 4707

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Prva slovenska pralnica se priporoča rojakom v Chicagu, Ciceru in Berwynu.

Parkview Laundry Co.

FRANK GRILL in JOSEPH KOZDRIN, lastnika

Fina pristržba — Cene zmerne — Delo jamčeno

Telefoni: CANAL 7172—7173

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO, ILL.

ZVONKO A. NOVAK:

ČEZ DRN IN STRN

KDO JE ODGOVOREN ZA STAVKE?

Dežela je baš sedaj v kletih številnih in velikih stavk, ki v resnici zavirajo kolesje domala v vseh industrijah vojnega orožja za narodno obrambo in pomoč, namenjeno Angliji in njihovim zaveznikom.

To neovrgljivo dejstvo je spravilo na površje vprašanje, kdo naj je odgovoren za te nezaželjene nemire v teh dneh, ko gre za obrambo te dežele proti nacijski in fašistični nasilnosti.

Skoro štiripetinska večina velikega kapitalističnega časopisa zvrta tisto odgovornost kratkoročno na delavstvo samo.

Hearstovi časopisi, ki so sploh velikan v potvora na časnikarskem polju, se kajpada z vsemi štirimi pridružujejo kapitalističnim troblom v vseh delavstvu sovraženih gibanjih, a v tem vprašanju ga še celo posekajo v zagrizenosti s trditvijo, češ, da so vse sedanje delavske stavke skovali in skuhalo ameriški komunisti.

Nekateri kongresniki, ki so precej gorki predsedniku Rooseveltu, odkar je na čelu naše vlade, pripisujejo njemu, oziroma njegovim 'omahljivosti' odgovornost za sedanji industrijski nemir, ki ga je vsekakor več kakor preveč širom po deželi.

Da bi bilo kapitalistično časopisje baš sedaj pravilno do delavstva in zato upravičeno do našega zaupanja, bi bilo že kar neumno misliti. Zato nikakor ne gre vera njemu, niti se ne more opirati na njegovo trditev, ko se delajo zaključki o vprašanju, kdo naj je odgovoren za sedanje stavke.

Če naj bi bilo po trditvah Hearstovega časopisa, ki pravi, da so vse sedanje stavke delo ameriških komunistov, potem bi morale biti vse unije, ki stavkajo v teh dneh, v njihovih rokah in pretežna večina stavkujočih delavcev v komunističnem taboru. Statistika kaže drugače. Volitve govori po vsem nasprotno. V unijah je sila malo komunistov in med ameriškim ljudstvom je presneto pičlo število komunističnih sodelavcev. Hearst bi rad s komunističnim strašilom nasul peska naši javnosti v oči, da bi se tako laže vzela delavstvu pravica do stavljanja. Hearstova trditev je tudi v tej zadevi od muh. Je navihana, ali ne drži. Je peklenska, ali zato pa še smešnejša.

Zvržanje odgovornosti za stavke na Roosevelta pa ni nič drugega kakor nizkotno politično laž.

KOMUNISTI V PENNI OBSOJENI RADI FALSIFICIRANJA PODPISOV

Iz glasila hrvatskih komunistov v Pittsburghu posnemamo, da so bili vsi nabiralci podpisov za nominiranje komunističnih kandidatov obsojeni v zapor in denarne globe.

V tem slučaju se gre le za one, ki so pobirali podpise v Pittsburghu in okraju Allegheny.

Ko je v času volilne kampanje lanske leto neki pittsburghski časopis začel objavljati imena s komunističnih peticij, so začeli ljudje protestirati, da so njihova imena na njih po krivem, ali pa, da so se podpisali ne za nominiranje Browderja, nego le "proti vojni".

Nabiralci podpisov so bili obtoženi. Komunisti ter njihovi sopotniki so za njihovo obrambo potrosili visoke vsote. Vzlic vsem legalističnim zavlačevanjem po sodiščih pa izgleda, da se jih tudi z nadaljnjimi prizivi ne bo otelo.

George Powers, bivši tajnik komunistične stranke za zapor Penno, je dobil dve leti zapore in plačati mora \$500 globe.

Med obsojenci je tudi precej Hrvatov in nekaj Srbov, ki so obsojeni po par mesecev zapo-

čno lajanje. Zato se pač ne izplača trlati besed in prostora za kaj takega.

Kolonar Clapper sicer ne daje popolne odveze delavstvu v tem vprašanju, kar bi se tudi skoro ne moglo pričakovati od njega, a je vendar točko prevaden, da prizna vsaj tisto, česar ne bo mogla nobena preiskovalna komisija prezreti, pa naj bi bila še tako vdana kapitalistični veri.

Po Clapperjevemu mnenju je Fordova stavka sad politike, naperjene proti unijskemu gibanju, politike, ki so se je oklepala vodstva Fordovih podjetij prav do današnjega dne. Bethlehemsko stavko je izvala prav takšna politika. Chalmersove nemire je podaljšala in poostila tovarniška oholost in trma. Kolektivno pogajanje je točka v zvezni postavi. Večina naših industrijalcev se ji pokori. Ali je pa še nekaj trmoglavcev, ki hočejo biti več kakor deželna postava, pa se ji ustavljajo z vsakršnim orožjem, da, dostikrat tudi z zelo umazanim orožjem, kakor je razvidno iz zapiskov La Folletteovega komiteja civilnih svobodščin.

Po mojem mnenju se delavstvo zateče k svojem edinemu orožju, ki ga ima v bojih za svoje pravice na razpolago, le tedaj, kadar mu delodajalec ne mara priznati, kar mu gre. Vzrok sedanjih stavk tiči v tem, da se industrijske družbe ustavljajo zveznim delavskim določbam ter se obenem trdovratno oklepajo starokopitne industrijske politike, ki je sovražna unijskemu gibanju.

Fordova politika je najboljši dokaz za to mojo trditev, ki se našlanja na gola dejstva in se ima lahko za popolnoma nepristransko.

ZIVE SLIKE V ZIVIH BARVAH

Slovenska svobodomiselná podporná zveza je imela dne 30. marca popoldne v spodnjih prostorih dvorane "Lawndale Masonic Temple" pod pokroviteljstvom svoje čikaške društvene federacije prireditve, na kateri so se kazale žive slike iz Slovenije in te dežele v živih barvah.

V prvem delu te filmske prireditve so žive slike popeljale navzoče občinstvo v Maribor baš tedaj, ko so imeli tamkaj veliko narodno slavo, ki je bilo polno narodnega življenja in zgodovinsko važnih prizorov iz dejanj in nehanj našega kmékega ljudstva v davni preteklosti. Videli smo ples, ki so jih Slovenci plesali v davni, brh-

ra in vsi morajo plačati tudi globo od \$100 do \$500 vsaki. Ti Hrvati in Srbi so Daniel Lepo, Petar Škrtić, Mike Stanočič, Antun Škarić in Simo Zrnčić.

Ostali obsojenci so člani drugih narodnosti. Tudi nekaj zamorcev je vmes.

Da-li je tudi kak slovenski komunist med obsojenci, iz Narodnega Glasnika ni razvidno. V seznamu obsojencev je na primer ime Andrew Novak, ki je morda Slovenec, ali pa Čeh.

Odvetnika obrambe obsojencev sta Cyrus Davis in Frank Schwartz, katerima so pomagali na sodišču tudi drugi komunistični odvetniki. Obsodbe je izrekel sodnik Graff.

Ker jim ni hotel dovoliti, da bi položili po obsodbi poročila, da bi bili na prostem v času, ko bodo čakali na rešitev priziva, so morali takoj v ječo. Sodni zapisniki trdijo, da jim je bila krivda popolnoma dokazana, namreč da so kar sami pisavali državljane na komunistične peticije, druge pa dobili za podpis s pretvežo, da se gre le za apel na vlado, naj ne zaplete te dežele v vojno.

DEL ANGLEŠKE "PISANE" ARMADE

Gori je četa Avstralcev v Afriki. V Libiji je Italijane podila večina avstralska armada.

ke plesalke v belih oblekah z rdečim in modrim pa zelenim nakitjem, čvrste plesalce v belih brgešah, nadalje njihne zanimive šege ob raznih prilikah itd.

S Stajarskega smo šli potem v Belo Krajino, se malo pomudili v Metliki in Črnomlju, svignili preko Gorjancev v Novo mesto in okolico, prišli od tamkaj v Dobropolje, odkoder sem jaz doma, potem na Rašico, kjer je Primož Trubar zagledal luč sveta, v Velike Lašče, k Malemu Vintgarju pri Igu, v Radovljico, k nadvse romantičnemu in krasnemu Vintgarju na Gorenjskem in v Ljubljano samo, kjer so nam paradirali slovenski in drugi gasilci pa zala slovenska dekleta v pestrih narodnih nošah ob priliki gasilskega zborovanja za celo Jugoslavijo. V slovenski metropoli smo nazadnje videli tudi razne prizore s kongresa "Kralja Kristusa".

Vse te slike imajo angleška pojasnila v filmu samem. Mirko Kuhel je pa še tu in tam dodal kako potrebno pripombo v slovenščini. Med kazanjem so nam delale kratke čas gramofonske plošče z različnimi slovenskimi popevkami. Slike iz Slovenije je posnel znani umetnik Jakac, to pa tako izbrano in fino, da so nam bile vse prav, zraven srca.

V drugem delu se znajdemo v Wisconsinu, Wyomingu in Narodnem yellowstonkem parku ter lahko občudujemo krasoto te dežele v naravi. Tudi te slike so v živih barvah in izvrstne v vsakem oziru. Posnel jih je g. Vrhovnik ter jih tudi pojasnjeval v angleškem jeziku ob tej priliki.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Občinstva je bilo toliko, da je zmanjkalo stolov in nad petdeset nas je moralo stoje slediti celemu filmskemu programu, ki je bil nadvse zanimiv in skoz in skoz dober.

Presojanje dogodkov doma in po svetu

(Nadaljevanje s 1. strani.)

jugoslovanske in posebno pa ameriške zastave ter vzklikali Jugoslaviji in — Rooseveltu. Hitler Francozov torej ne bo zlahka potlačil, tudi ako zmaga.

Turčija je proglasila šolske počitnice šest tednov prej kot običajno. Vzrok je vojna. Ni denarja za šolstvo. In istočasno je podražila sladkor 25 odstotkov. Vsota med prejšnjo in novo ceno gre v državno blagajno.

Stavke se ne vrše za zabavo. Ako se delavci, ki so večinoma brez sredstev, bore teden za tedom rajše nego bi se podali, morajo zato imeti vzrok. In ta vzrok je, da žele ne samo delo nego tudi primeren zaslužek za svoje garanje.

Nemška vlada pravi, da glad v okupiranih deželah ni njena briga, ker ga je Anglija kriva. Čemu ne odneha z blokado vsaj za relif, vzklikajo v Berlinu. Saj je Herbert Hoover pripravljen pomagati z živili Belgijcem in s časoma drugim. Angliji pa se nočejo omeheati. Pravijo, da bi bil tak relif v pomoč Nemčiji, katera hoče angleško ljudstvo s potapljanjem ladij izstradati brez vsakega prizanašanja.

Francijo stane vzdrževanje nemške armade v okupiranem delu vsak dan povprečno \$8,000,000.

JUGOSLAVIJA V BORBI S SILO, KI HOČE VES SVET PODJARMITI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

goslavijo v tej vojni brez vrednosti.

Kakor vse druge države, ki si jih je eno za drugo podjarmil Hitler, tako se tudi Turčija obotavlja z izjavami, da se bo branila le, "ako bo napadena". Drugače bo "nevtralna". Strah pred vojno je torej velik tudi v nji in se ji izogiba neglede na končne posledice.

Grki predmet presenečenja

Poleg Srbov so predmet presenečenja v svetovni javnosti Grki. Ne le, da se že od lanskega oktobra uspešno upirajo Italiji, tudi Nemčiji so se postavili po robu bolj kot katerakoli druga napadena mala dežela.

Strategija Nemcev vsled tega je, udariti najsilnejše v Južni Srbiji in v Srbiji sploh iz Rumunije in Bolgarije ter s tem odrezati jugoslovansko armado od edine proste zveze s svetom, od Grčije in s tem od Egejskega in Sredozemskega morja.

Cudna vloga Francije

V vojni na Balkanu lahko veliko pripomore eni ali drugi strani Francija. Njeno ljudstvo v neokupiranem delu je demonstriralo za Jugoslavijo.

Mednarodna armada Anglije

Anglija ima eno najbolj pisanih armad, kar jih je še bilo v zgodovini. Pod njenim vodstvom so se organizirali v čete prostovoljcev Poljaki, Čehi, Francozi, Norvežani, Belgijci, Španci (lojalisti), Nizozemci in v manjših skupinah razne druge narodnosti. Poleg teh se bore pod angleško zastavo močne armade iz dominijonov in kolonij Velike Britanije, posebno iz Kanade, Avstralije, Nove Zelandije, Južne Afrike in Indije.

Vrh tega ima Anglija pod orožjem veliko Arabcev, Etiopcev, zamorcev in moštva raznih drugih rodov.

Koncem marca, ko je Jugoslavija podpisala zvezo z Nemčijo, se je v protest proti temu priglasilo za vstop v angleško armado tudi mnogo Srbov. Nedvomno je v tej pestri mešanici angleške oborožene sile tudi nekaj Slovencev in Hrvatov.

Med prostovoljci pod angleško zastavo je bil tudi general Enrique Lister, ki se je poslal v španski civilni vojni. Bil je ubit v spopadu z Mussolinijevo armado v Libiji.

Ste že izvolili delegate na milwauško konferenco?

V nedeljo 27. aprila bo v Milwaukeeju konferenca Prosvetne matice. Vršila se bo v šotaričevi dvorani, 539 So. 6th St. Prične se ob 10. dop.

Vse pridružene organizacije so prošene, da izvolijo delegate. Njih imena naj prijavijo tajniku Antonu Gardnu na naslov 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Na dnevnem redu bodo poročila zastopnikov, poročila o stanju med nami, razprava o naših zadevah in splošnem položaju, ter raznoterostih.

Thomas v radiu in na banketni prireditvi

Chicago. — Dne 25. aprila ob 6:30 zvečer bo v restavraciji Triangle na 57 W. Randolph St. banketna prireditev v počast Normanu Thomasu k njegovemu 25-letnemu delu v socialističnem, mirovnem in liberalnem gibanju. Večerja je \$1 za osebo. Prijave sprejema Dinner Committee, 549 W. Randolph St., tel. State 3250.

Normana Thomasa se v Chicago lahko čuje v radiu s postaje WHIP (1520 kilocycles).

Čikaški lokal soc. stranke apelira na člane, da bi centralnem uradu vsak član prispeval enodnevno plačo, da se bo moglo plačati stanarino; stroški so tudi poštnina, telefon, tiskovine, plače itd., pa so vsled

tega dohodki neobhodno potrebni.

Na konferenci članov iz Illinois in Indiane dne 20. marca so navzoči povedali, odsotni pa pismeno izrazili svoje mnenje o sedanji vojni in o podpiranju Anglije.

Rezultat je bil sledeči:

A. Za podpiranje Anglije, tudi če nas to privede v vojno 8%.

B. Za podpiranje Anglije, toda ne se umešati v vojno 6%.

C. Za zmago Anglije, toda proti večji podpori in proti vstopu v vojno 36%.

D. Za pacifiistično stališče 22%.

E. Vseeno, kdo zmaga, torej nobene podpore zaveznikom 28%.

Zanimivo je najbolj vprašanje E in pa visok odstotek onih, ki so mu pritrdili. Proti podpiranju zaveznikov se je izrazila velika večina. Ni čudno, da so se dogodili odstopi.

Koliko je brezposelnih?

Biro AFL za statistična raziskovanja pravi, da je bilo meseca januarja to leto v Zed. državah 8,849,000 brezposelnih delavcev, ali nad milijon več kakor v decembru. Pojasnjuje, da je število nezaposlenih v januarju večje zato, ker preneha takozvana božična sezona in je vsled tega posebno v trgovinah mnogo delavcev odslovljenih, pa tudi v agrikulturi.

Isti biro razlaga, da se je število brezposelnih začelo zopet zniževati takoj po januarju vsled naročil zvezne vlade za oboroževanje. Januarja lanske leto je bilo blizu 11 milijonov delavcev brezposelnih.

LOMBARDO TOLEDANO NI VEČ TAJNIK CTM

Vincente Lombardo Toledano je bil vodilna osebnost v mehiškem delavskem gibanju in tajnik unij mehiških delavcev (CTM). Ze od lanskih predsedniških volitev v Mehiki, ki so se vršile pred našimi, so se širili glasovi, da se bo Toledano moral umakniti z vodstva zato, ker je komunist.

Toledano je na vse take očitke trdil, da ni komunist, da ni v zvezi s kominterno, da pa veruje v socializem in deluje zanj na podlagi mehiških razmed in mehiške revolucije.

Newyorški Call z dne 29. marca poroča, da je bil Toledano na konvenciji CTM odstavljen s službe glavnega tajnika. Njegovo mesto je dobil Fidel Velasquez. Kritiki so mu očitali, da je vršil svoj mandat glavnega tajnika in voditelja CTM deset let v soglasju Stalinovih linij. Na konvenciji so mu dokazovali, da je agent komintene, kar je v svojem zaključnem govoru odločno zaničal.

Toledano ostane še v nadalje načelnik latinsko-ameriške delavske federacije, dokler se ne bo vršila njena prihodnja konferenca.

Vojna nad civilnim prebivalstvom

V Angliji je bilo ubitih v napadih nemških letalcev od početka vojne do sreda marca 28,859 ljudi, 40,166 pa težko ranjenih.

Norvežani si morali znova zategniti pas

S prvim aprilom je nacijska oblast odmerke prehrane za prebivalstvo na Norvežkem še bolj znižala. Posebno masla, margarina ter mesa primanjkuje.

Avne nesreče

V avtnih nezgodah je bilo v Zed. državah prva dva meseca v tem letu 5,370 ubitih.

Nagla smrt

Korošcevega naslednika

V depeši francoske agencije Havas dne 7. aprila je bilo poročano, da je bil v Beogradu ubit od nemških bombnikov naslednik dr. Antona Korošca, Fran Kulovec, ki je imel v sedanji jugoslovanski vladi portfelj ministra javnih del.

Klub v Springfieldu vabi na majsko proslavo

Springfield, Ill. — V nedeljo 4. maja se bo vršilo v tukajšnjem Slovenskem domu majsko slavo kluba št. 47 JSZ. Prične se popoldne. Po sporedu bo domača zabava.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

APRIL

MILWAUKEE, WIS. — V nedeljo 27. aprila ob 10. dop. konferenca Prosvetne matice v šotaričevi dvorani, 539 So. 6th St.

BRIDGEPORT, O. — Majsko slavo kluba Naprej št. 11 JSZ v soboto 26. aprila v Boydsville.

MAJ

SPRINGFIELD, ILL. — Majsko slavo kluba št. 47 JSZ v nedeljo 4. maja v Slovenskem domu.

CHICAGO, ILL. — Koncert Save, v nedeljo 11. maja v dvorani SNPJ.

BARTON, O. — Zborovanje zvezovalske konferenčne organizacije Prosvetne matice in JSZ v nedeljo 25. maja.

JUNIJ

CHICAGO, ILL. — Piknik v korist Proletarca v nedeljo 22. junija pri Keglju v Willow Springsu.

JULIJ

CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 27 in "Zarje" na izletniških prostorih Federacije SNPJ v nedeljo 6. julija.

AUGUST

STRABANE, PA. — Piknik kluba št. 118 JSZ v nedeljo 17. avgusta v Drenikovem parku.

NOVEMBER

CLEVELAND, O. — Koncert "Zarje" na Zahvalni dan v četrtek 20. novembra v SND na St. Clair Ave.

Kadar se gre za načela, ne bojte se zamer!

Listen to

PALANDECH'S YUGOSLAV-AMERICAN RADIO BROADCAST

Every Saturday, 1:30 to 2:30 P.M.

STATION WHIP

1480 kilocycles

(First Station on Your Dial)

Featuring a program of

Yugoslav Folk Music

PRISTOPAITE K SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS:

Jugoslavia Invaded

At dawn last Sunday, Hitler's armies marched across the frontiers of Yugoslavia and Greece with the following announcement from Berlin: Since early this morning (April 6) the German people are at war with the Belgrade government of intrigue. We shall only lay down arms when this band of ruffians has been definitely and most emphatically eliminated; and the last Briton has left this part of the European continent. Belgrade has been bombed. German land and air forces are sweeping in from Austria, Hungary, Rumanian and Bulgaria, assisted by the Italians. As we go to press, the German army is reported stopped in Greece.

What the next few days hold for a valiant people, bravely defending their liberty against a ruthless dictator, time will tell. America has promised Yugoslavia and Greece aid. Russia has signed a treaty of non-aggression and friendship with Yugoslavia.

J. S. F. Executive Meeting

The JSF Executive Committee met at the Slovene Labor Center last Friday with all but three members present. Joseph Owen, Kristina Turpin and John Rak were absent.

The financial report of the Yugoslav Workmen's Publishing Company, presented at this meeting, shows among other factors, the following changes in transactions throughout the last year: Our Almanac netted a profit of well over two thousand dollars last year; more ads were secured for it than in the previous year; ads in Proletarec jumped over the previous year; our Sustaining Fund raised close to fourteen hundred dollars; and the May Herald brought in a clear sum of almost six hundred dollars. Although these improvements are encouraging, there is, however, a decrease shown in a number of other departments, which were given thorough study for possible correction.

Considerable thought was given to the Milwaukee territory and the JSF Conference which will be held there on April 27. Delegates elected to the Conference were: Angela Zaitz, Fred A. Vider and Philip Godina. There was general agreement on the point that an attempt must be made soon to bring the Milwaukee comrades back into the JSF, which they left when the new JSF program was adopted.

It was decided to invite a select list of young people, active in fraternal and union activities throughout the country, to become members-at-large of the Federation.

A lengthy discussion followed on the present crisis in Yugoslavia. Our Federation, to the full extent of its abilities, is giving moral support to these valiant defenders of liberty and freedom in the homeland.

IN THE NEWS

NO SETTLEMENT YET IN SOFT COAL FIELDS

Negotiations for a new Appalachian bituminous coal wage contract have passed the March 31 deadline with no agreement yet reached on the United Mine Workers' demand for \$1 a day increases, vacations with pay and improved working conditions.

UMW Sec.-Treas. Thomas Kennedy who heads the miners' negotiating sub-committee, told a press conference that the situation on the wage demand was "no runs, no hits, no errors."

The operators have turned down a suggestion made by Pres. Lewis of the UMW, that the mines be kept open, with any negotiated improvements being made retroactive to April 1.

The UMW later made arrangements for temporary agreements in the so-called outlying areas, whose contracts are based on the Appalachian agreement, to continue work until a new contract is reached.

Charging the Natl. Coal Association with "gross misrepresentation" in its statement which estimated that the miners' demand would increase the nation's coal bill by a half-million dollars daily, Lewis said that the progress of mechanization has been so rapid in the coal fields that the bulk of bituminous tonnage within the Appalachian territory can afford to pay 10 cents per ton out of present margins resulting from direct labor savings and improved operating time.

First reports of violence in sections where work stoppage is in effect, came from battle-scarred Harlan County in Kentucky, where four miners have lost their lives in labor battling.

AMERINGER GETS CRITICIZED

Replying to the following question put to him by an American Freeman reader—Have you been reading Oscar Ameringer's isolationist stuff in his paper? Is he a convert to Nazism?—Haldeman-Julius answers: "I've already done several pieces about Oscar Ameringer's articles against our giving help to England. I also showed that the official organ of the Bundists reprinted some of his articles, a 'compliment' I wouldn't care to share with him. He doesn't call himself a Nazi, so I suppose we should content ourselves with describing Ameringer as an isolationist. But his isolation means he doesn't care if Hitler defeats England. I care a whole lot. To all practical purposes, this virtually makes a Nazi out of Ameringer."

NECESSITY FORCES WOMEN TO TAKE JOBS

Most married women work because of absolute necessity, the Wo-

men's Bureau of the Department of Labor reported last week, following a survey of 6,000 feminine workers. Many of them must take jobs because their husbands don't earn enough money to maintain their families, the bureau found. Others are widows who are compelled to support their children. Very few work merely for "pin money," the study revealed.

'HAVE NOTS' ARE PAYING TAXES

In the year ended June 30, 1940, the American people paid Federal, state and local taxes totaling \$14,300,000,000, or 20 cents of each \$1 of the total national income, the Department of Commerce reported this week.

The report says that the total taxes amounted to \$109 for each man, woman and child in the country, and \$410 for the average family.

An important fact in the report is that the states raised 40 cents of each \$1 of their \$4,171,000,000 revenues by means of sales taxes, which are rapidly growing both in amount and in their proportion of the total taxes levied by the states.

On the other hand, the states got only 9 per cent of their revenues through income taxes, only 6 per cent by taxes on property, and only 1 per cent by inheritance, estate and gift taxes, which are a decreasing portion of the total state levies.

In short, the states are getting a small and decreasing part of their taxes from "them who have," and a large and increasing part from "them who have not," by means of sales taxes which hit the poor hardest.

Delegates Elected To J. S. F. Conference

CHICAGO.—Reports on delegates elected to the Ill.-Wis. JSF Conference which will be held in Milwaukee, Wis., on Sunday, April 27, are beginning to come in.

Branch No. 1 JSF, at its last meeting elected Kristina Turpin, Frank Zaitz, Charles Pogorelec and Anton Zaitz.

The JSF Executive Committee at its meeting last Friday elected Fred A. Vider, Angela Zaitz and Philip Godina.

Others will be mentioned as they are received.

CHICAGO

Hear Norman Thomas
Every Sunday at 4:30 p. m.
Over Station WHIP

ALL FOR TWO BITS

Eighty illustrated pages of highly interesting reading material constitutes a magazine bargain any day.

Our May Herald, soon off the press, will be just that, with still another feature to boot, it will be published in English and Slovene, giving all readers an opportunity to enjoy its contents.

A condensation of the popular best-seller, "Out of the Night" will be featured in its Slovene section.

Order your copy NOW.

Slovene Center Social Club's Fifth Anniversary

CHICAGO, Ill.—As you've seen it publicized in these columns previously it no doubt will be no surprise to you to hear that the SLOVENE CENTER SOCIAL CLUB will observe its 5th anniversary on April 26, 1941 with a "domaca zabava" to be held at the Slovene Labor Center, 2301 S. Lawndale Ave.

During the past few years there has been a growing demand that more of these socials ("domaca zabava"), be held. The membership's demands have been very explicit in this respect. And the Executive Board, with its ear constantly to the ground, has responded. Beside the above mentioned social, we have scheduled two other socials for the current year—one on Sept. 27, and the other on Nov. 15, 1941, both to be held at 2301 S. Lawndale Ave.

All these Saturday night socials are to be known as "nickel nights." All refreshments will go at a nickel—and there is no admission charge. Of course, there will be music for dancing and eats for the hungry. All members are cordially invited to attend and also to bring along their friends. And those of you that have not as yet renewed your membership, will have an opportunity to do so. Membership is only \$1.00 per year and entitles you to all the privileges of the club, including free admission to these three socials, with their "nickel night" advantages. In the summer (which is not far away), you can enjoy a tussle at ballina with your friends. I might add that the ballina alleys are being improved at present so that they will be in the pink of condition with the arrival of spring.

So do not forget — Saturday, April 26, at the Slovene Labor Center, 2301 S. Lawndale Ave., — a good time at the social, admission is free and refreshments only a nickel. Also, renew your membership, and bring in that prospective member.

Frank Sodnik.

Integrity Lodge, 631, SNPJ, One of First To Order Novak's Dictionary

CHICAGO.—Among the contributions and paid orders I received last week for the publication of Zvonko Novak's English-Slovene Dictionary was a check for \$3.61, from Integrity Lodge, No. 631, SNPJ, for a copy of the dictionary.

If this fine example of understanding and helpfulness will be followed by the rest of the lodges of SNPJ and other similar fraternal organizations, there is no doubt that the manuscript of Novak's dictionary may be able to go into print in two months from now.

Mrs. Agnes Novak, 2506 No. Clark St., Chicago, Ill.

STRIKE WAVE OVER- EMPHASIZED BY PRESS

Evidence of the fact that labor does not intend to remain contented while American industrialists rake in tremendous profits from the present boom in industry, is the wave of strikes now in effect over the country.

A powerful campaign, enlisting most of the daily newspapers, is underway to misdirect public opinion against the labor unions. Especially is this so in industries working on national defense orders. Labor should stay on the job at times like the present, instead of holding up production and jeopardizing the national defense program, they scream.

But at the same time these forces working up public opinion against labor, against strikes, and for legislation that would outlaw strikes, never lift a finger to help improve working conditions.

The age-old condition still holds true that labor will get only what it struggles for in the way of improved conditions and wages. And labor's only effective weapon will be that which it has always employed.

WHO SUPPORTS POPE?

The Catholics of this country, who are only about one-sixth of our population, contribute 90 percent of the Pope's income.

"MAY HERALD" CONTRIBUTORS

All those preparing articles for the "May Herald" are urged to turn in their manuscripts to the editor as soon as possible.

Delays and a last minute rush are the sort of thing we wish to avoid and can avoid with your cooperation.

Waukegan Slovene National Choral Society Presents Easter Concert

WAUKEGAN, ILL.—The Slovene National Choral Society will present its seventh annual Easter Concert on Sunday, April 13.

Through the years the Slovene people of Waukegan and surrounding cities have come to look forward to these Easter Sunday concerts.

In past years we have been criticized by the older generation for not singing enough of the Slovene folk songs. Since our aim is to please, we have made up this program entirely of Slovene songs. In addition, the women of the chorus are presenting an operetta. It will be the Slovene adaptation of the well known nursery story, "Little Red Riding Hood."

The concert will begin at 3:30 p. m., and will be held at the Slovene Hall. Immediately following the concert, dancing will begin. Music will be furnished by a popular orchestra.

We extend an invitation to all out-of-town people to attend. We are sure you will enjoy yourself immensely.

The chorus would like to remind all music lovers to reserve another date, also, Waukegan will be host to the annual Spring Song Festival. At this festival, Singing Societies from La Salle, Milwaukee, Chicago, and Waukegan will participate. The date is Sunday, May 18. We are looking forward to greeting these Singing Societies on that day.

Don't forget our Easter Concert. Tickets may be purchased from members of the chorus or at the box-office. Advance sale is 35c, 40c at the door.

MCCORMICKS PULL IN FARM EARNINGS

Why the farmer must pay . . . and pay . . . and pay, to the Farm Machinery Trust is seen clearly in the financial report and tax statements of the International Harvester Company and its major stockholders.

The McCormick family owns by far the largest block of common and preferred shares. Stanley McCormick, in April, 1939, owned 238,556 shares of common stock and 33,061 of preferred. The market value of these shares on December 31, 1940, was 50% for the common and 17% for the preferred, giving Stanley McCormick's holdings a market value of over \$17,000,000. For the fiscal year ending October 31, 1940, dividends on common were \$2.40 a share and on preferred \$7 a share. Thus, Stanley McCormick got over \$800,000 in dividends in that period.

Others in the \$800,000 a year class are Mary V. McCormick, Nettie F. McCormick and Anita McCormick-Blaine. Harold F. McCormick, chairman of the board, got \$300,574 in dividends and a salary of \$19,000.

Gordon McCormick gets approximately \$175,000 in dividends, and Alice M. McCormick Brown and Muriel McCormick Hubbard get about \$150,000 each. Ganna Walska McCormick rates \$195,000 and the small fry, such as Mathilde McCormick Oser and Fowler McCormick get in the neighborhood of \$100,000 a year each. Before you weep for Fowler, however, remember that he is second vice-president and director, and for this received almost \$40,000 in 1939. Cyrus McCormick gets about \$70,000 in dividends.

Think it over, farmers!
—Minnesota Leader.

YOU KNOW THEM

"The wife who drives from the back seat of the car," declares a courageous man, "isn't a bit worse than the husband who cooks from the dining room table."

PROGRAM

By Slovene National Choral Society.

Directed by Paul J. Sifler

Awake (Die Meistersinger), Wagner. I Love You Best of All, Adamic. Last Night She was Singing, Adamic.

Four Young Men Were Playing, Styrian Folk Song. Over the River, Slovenian Folk Song. English Hiking Song, Traditional. A Collection of Folk Songs, Arr. by Miheleic.

Finale (Ballad for Americans), Robinson.

By SNCS MEN'S ENSEMBLE

Directed by Paul J. Sifler

Down in Mobile, Southern Song. Italian Serenade, Folk Song. Beyond the Turkish Mountains, Adamic.

Logger's Song, Styrian Folk Song. Twilight on the Ocean, Adamic. Doan by the Old Mill Stream, Taylor.

OPERETTA:

LITTLE RED RIDING HOOD

(Darina—Tomic—Sifler)

Characters:

The Mother, Mayme Kim, Little Red Riding Hood, Dorothy Judnich.

The Grandmother, Mary Kosir. The Wolf, Rudolf Skala.

The Hunter, Alma Ganter. Children and Shepherds, Women Members of the Chorus.

Lillian Potechnik, Pub. Com.

LABOR WINS IN KENOSHA

KENOSHA, Wis.—The voters of Kenosha have authorized labor to assume responsibility for the government of the city, at the election held on April 1.

In response to labor's request for governing majorities on both the city council and the board of education, the voters flocked to the polls and elected three of labor's four candidates to the council, and both candidates, including Paul Porter, to the school board.

Five of the city's seven councilmen are now labor supporters, as are four of the seven school commissioners.

The backbone of labor's strength was the membership of the city's AFL, CIO and independent unions—working closely together as always.

Labor's campaign organization was the Union League of Voters. The campaign organization of the conservatives, or bankers' ticket, was the Kenosha Citizen's council.

THE END MAN

Rastus: "Sambo, does yo' all know why there am such an affinity 'tween a colored man an' a chicken?"

Sambo: "Must be 'cause one am descended from Ham an' de odder from eggs."

WRONG IDEA

She: "Did anyone ever tell you how wonderful you are?"

He: "No, I don't think anyone ever did."

She: "Then I'd like to know how and where you got the idea."

TOUGH GUY

Kind Old Lady: "And what are you going to do when you grow up, my little man?"

Urchin: "Follow in me father's fingerprints!"

A COUPLE OF AJAKS

♦♦ SAVA NOTES ♦♦

By A. SAVANKA

Our last rehearsal was one of the best we've had in a long time. The chorus was keyed up to a fine pitch, and one could hear a real spirit in the songs we sang. So much so, that the strong Soprano section was literally "carried away," as one would say, when song inspiration gives vent to too voluminous expression, in the "Rudeci prapor," a spirited song of labor, and had to be toned down a bit . . . so said Mr. Muha. But then—only "two voices" were guilty of this outburst, and beg pardon, without regrets!

Featured participants in our coming event will be the Sava Octette, composed of Marge Bozicnik, Frances Saitz, Mildred Simic, Alice Artach, Edward Drasler, Ernest Drescher, Frank Vidmar and Anton Gardon. Stephen Foster's "Jeanie With the Light Brown Hair," and Schubert's "Serenade" are two of the songs selected by special request, and will be rendered with promised finesse.

Care of little daughter Joanne, while mother is recovering from an appendectomy, has befallen our Pres. John Rak, and between visits to the hospital and attention to Joanne's needs, John has little time for anything else. We send our many wishes to Frances for a complete and speedy recovery.

A whole garland of concerts encircle our Slovene communities this Spring! "Zarja" gave theirs the past Sunday, "Prešeren" April 27, Waukegan SND Choral will present theirs on Easter Sunday, Sava on May 11th, the Spring Song Festival will be held May 18th, SNPJ "Narodni Vitezi" Anniversary Celebration on May 25th, at which Sava will also appear. Savans have the three Sundays reserved—May 11th, May 18th, May 25th! Many also intend to visit Waukegan for the Easter Concert of our neighbor chorus.

The last few minutes of our rehearsal have taken on a new rollicking mood, for they are devoted to the real "domace" folk-songs, like "Moj fantič je na Trstakem vandro" and "Pojd' mo na Stajersko," which are given free and loud expression.

Although we sing the happy, mischievous ones, there are many folk-songs that have lost their place in communal singing, or are seldom heard, which were composed about traditional festival events, about the wars and struggles engaged in throughout the centuries by the poor peasants, and about the lamentations of compulsory military service of the young men, who were so direly needed at home to plow the fields. Of these songs, the most striking are those connected with the combats against the Turks.

These folk-songs were usually written in a ten-syllable verse and sung to the accompaniment of the "gusle," a rude form of one-stringed violin. Wandering bards would intone these songs from village to village, and they became the inspirers and maintainers of that hope and passion for liberty through the ages.

Simple, natural, sincere, and based on oral tradition, these folk-songs were made by the folk—caught up and sung by the crowd spontaneously and passed on, changing as time went on and new events occurred. And a great mass of this song died with the occasion that brought it forth, having thousands of chances of oblivion, as

well as the disapproval of the church, according to the character or subject of the songs.

Our folks brought some of these songs to this country, and one of them, which no doubt travelled to every little village and town, which had its beginning sometime during the terrible invasions of the Turkish armies, was "Tam za turškim grčem." This song, which goes in part—"Tam za turškim grčem, Tam je dost fantičev, ki za nas vojskujejo" was even sung by the youngsters in our Slovene neighborhood. I remember lustily singing this song with the rest of the kids when too young to even know what we were singing about, and then latter protesting against singing it because it was about war. Then the song "Tam za turškim grčem" was forgotten until recently when the book "Miklova Zala" by Jacob Sket, came into my hands for reading. The song came back to mind, as well as the fragmentary bits of conversation heard about the Turkish wars at sometime or other. This one-time popular "Tam za turškim grčem" was slowly being changed over a period of 30 years to "Tam za laškim grčem," which became but a short stanza of a very long war song composed about the battles of the Italian Revolution in 1848.

A short sketch about the story "Miklova Zala" . . .

A very touching, vivid and simple narrative, based upon actualities, that relates many appalling incidents of a brave and beautiful girl's life, during the most unhappy and sad period of the Slovene people, the time of the Turkish invasions, massacres and plunderings.

Its pages tell how the Turks burned and destroyed everything in their path that they could not take with them, mercilessly slaughtering the old men and old women, and taking the young girls, women, and children back with them to Turkey and slavery. Our people in almost every village, except those that were situated in mountainous country, were left defenseless on their fields fighting almost interminably for life and freedom, while the rich landowners were safe behind their strong walls, not caring about the safety of the poor, and the armies were away on other duties.

The tremendous losses and sufferings finally awakened the peasants to organize their man-power in order to effectively defend themselves and turn back the onslaught of the Turks. One can hardly believe that the Slovene people, as well as the Croats and Serbians, were able to withstand this and keep alive through these 200 hundred years—from 1396 to 1596. Thousands upon thousands were killed in combats or executions, and thousands upon thousands were driven into slavery, and almost unbelievable, the children that were captured were drilled to become warriors against their own people.

Miklova Zala was also taken into slavery and her trials and tribulations and her heroic escape, interwoven with a beautiful love theme, make a stirring and true picture of this devastating period.

Happy songs one moment, sad thoughts another: And this Spring again—so much of the good earth will be strewn with the dead, instead of with seeds of produce, and death will flourish instead of life. No waving fields of grain will rustle in the winds, for the plows will remain idle in mournful sadness.

In The Land of Fascism

And what about the Italian people RIGHT, in La Parola, asks.

The beautiful country whence sprang that new social disease—fascism—19 years ago, is also a land of servitude and dishonor. The good name of Italy has now been made a target of laughter and derision of the civilized world.

That Empire which dictator Mussolini founded on the blood and the sweat of the poor Italian people has collapsed as a house of cards. And the very black-shirt State which once boasted that it would revive the old Roman grandeur, has become a vassal State of Greater Nazi Germany.

And now the Italian citizens have on their heels two sets of Secret Police, the Ova and the Gestapo. People accused of gossip-mania and dissemination of defeatist apprehensions and of listening to foreign broadcasts are being haunted, arrested and severely punished, while the "Imperial" Mussolini regime deprives them of their kitchen utensils and their second-hand mattresses, wool and wool textile rags.

The peoples now forced to live under the "New Order" have to contend with the law of the Jungle. Fascism has thrown them back to the age of the caveman.

How would you like to live under this "New Order?"

Some drivers are wise and some are otherwise.

Do You Know?

A New York transport pilot has invented a system using dry ice and alcohol to cool gasoline in an airplane's tanks to make it virtually non-inflammable.

We know a hard-drinking man whose mouth waters every time he hears somebody talk about "bottle-necks" in defense.

Operating on house current, a device has been invented for photographic dark rooms that announces the passing seconds by audible taps with a hammer.

OPTIMIST

First prize for optimism goes to the farm boy who inquired at the draft board whether he couldn't get his military training by the correspondence method.

Heh, Heh!

"I tell you I can see good in everything."

"Is that so? Can you see good in a fog?"

ON THE CUFF

Newest gag about the rent gougers concerns the young man who visited some newly married friends.

"Tell me," he asked after a walk through the apartment, "how much rent do you owe a month?"